

Finanční analytický úřad

✉: pošt. přihrádka 675, Jindřišská 14, 111 21 Praha 1, dat. schránka: egi8zyh
☎: +420 257 044 501; fax: +420 257 044 502

Č. j.: FAU-544/2025/03
Právní stav ke dni: 25. dubna 2025

METODICKÝ POKYN č. 3
Finančního analytického úřadu
ze dne 25. dubna 2025
určený povinným osobám¹
ZJIŠŤOVÁNÍ SKUTEČNÉHO MAJITELE

Obsah	
Část první – Úvodní ustanovení	2
I. Úvod	2
II. Právní úprava v AML zákoně	3
III. Význam pojmů	3
Část druhá – Právní úprava skutečného majitele a její výklad	4
I. Definice pojmu skutečný majitel obecně	5
II. Výklad pojmu skutečný majitel obecně	5
III. Skutečný majitel transakce	14
IV. Shrnutí	14
Část třetí - Zjišťování skutečného majitele	14
I. Zjišťování skutečného majitele jako součást opatření kontroly klienta	15
II. Zjišťování vlastnické a řídicí struktury klienta	16
III. Další povinnosti související se zjišťováním skutečného majitele	18
Část čtvrtá – Postup při zjišťování skutečného majitele	19
I. Obecný postup	19
II. Evidence skutečných majitelů a zjištění nesrovnalosti	20
III. Postup v případě rizikových klientů	23

¹ Povinné osoby podle § 2 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**AML zákon**“).

IV. Rozlišení postupu při zjišťování skutečného majitele klienta v návaznosti na zemi, v níž je evidován	23
V. Postup při zjišťování skutečného majitele transakce	25
VI. Příklady k určení SM.....	26
Část pátá – ML/TF rizika a varovné signály	33
I. Obecně.....	33
II. Příklady rizikových faktorů a varovných signálů spojených s povinnostmi zjišťovat skutečného majitele klienta včetně jeho vlastnické a řídicí struktury.....	33
Část šestá – Závěrečná ustanovení.....	34

Část první – Úvodní ustanovení

I. Úvod

K účinným nástrojům boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu nepochybně patří **zjišťování skutečného majitele**, anglicky označovaného jako „*Beneficial Owner (BO)*“ či „*Ultimate Beneficial Owner (UBO)*“, **u právnických osob, svěrenských fondů a jiných právních uspořádání bez právní osobnosti** (dále jen „skutečný majitel“). Požadavek zavést opatření k zajištění transparentnosti výše uvedených entit je obsažen nejen v Doporučeních FATF² č. 24 a 25, ale je i součástí unijního a vnitrostátního práva. Tento dokument se soustředí zejména na postup při zjišťování skutečného majitele ze strany povinných osob, včetně využívání evidence skutečných majitelů, a na související problematiku **zjišťování vlastnické a řídicí struktury klienta**. V rámci uplatňovaného postupu ke zjišťování skutečných majitelů je pozornost soustředěna i na povinnost zajistit informace umožňující rekonstruovatelnost zvoleného postupu.

Hlavním cílem tohoto metodického pokynu Finančního analytického úřadu (dále jen „**FAÚ**“) je poskytnout povinným osobám vodítko pro výklad a aplikaci AML zákona ve vztahu k plnění povinností spojených se zjišťováním skutečného majitele a upozornit je na právní úpravu v této oblasti, kterou je zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů (dále jen „**ZESM**“), který je primárně určen pro tzv. evidující osoby (právnické osoby a svěrenské správce) a který stanovuje konstrukce určování osoby skutečného majitele. Povinné osoby by tak neměly svou činností nahrazovat povinnosti evidujících osob dle ZESM³, ale měly by se soustředit na plnění povinností, které vyplývají z AML legislativy. V neposlední řadě je úkolem tohoto dokumentu nahradit stávající metodický pokyn v této oblasti ze dne 1. června 2021 vedený pod č. j. FAU-46193/2021/03, a to v návaznosti na novelu ZESM⁴ a případy demonstrující dobrou a špatnou praxi při zjišťování skutečného majitele.

² Mezinárodní standardy v boji proti praní peněz, financování terorismu a šíření zbraní hromadného ničení, známé jako Doporučení FATF, jsou vydávané mezinárodní mezivládní organizací Financial Action Task Force (FATF) – více na www.fatf-gafi.org. Tyto standardy představují ideový předobraz a výkladové vodítko jak úpravy obsažené v evropských předpisech, tak i v AML zákoně.

³ Zejména pro evidující osoby je určen informativní materiál Ministerstva spravedlnosti „Příručka evidování skutečných majitelů“; dostupné na esm.justice.cz.

⁴ Změnový zákon č. 245/2022 Sb. a č. 263/2024 Sb.

II. Právní úprava v AML zákoně

Zjišťování skutečného majitele je nedílnou součástí identifikace a kontroly klienta a AML zákon tuto problematiku výslovně upravuje zejména v následujících ustanoveních: **§ 4 odst. 4, § 8 odst. 8 písm. a), § 9 odst. 2 písm. b).**

Se zjišťováním skutečného majitele dále souvisí následující ustanovení AML zákona: § 4 odst. 5 písm. b), § 6 odst. 1 písm. h), § 6 odst. 2 písm. a), § 9a odst. 3 písm. a), § 11 odst. 2, § 11 odst. 5, § 11 odst. 6, § 13 odst. 2 písm. b), § 15, § 15a, § 39 odst. 1 písm. k) bod 2 a § 44a.

Některé typy povinných osob jako úvěrové a finanční instituce, které podléhají působnosti **vyhlášky České národní banky č. 67/2018 Sb.**, o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále jen „**AML vyhláška**“), musí rovněž plnit povinnosti podle tohoto prováděcího předpisu.

III. Význam pojmů

Pro lepší pochopení a výklad problematiky je vhodné upřesnit význam některých pojmů, se kterými tento metodický pokyn pracuje:

- **AML/CFT** – anglická zkratka pro „anti-money laundering / countering the financing of terrorism“, tj. boj proti praní špinavých peněz (neboli legalizaci výnosů z trestné činnosti) a financování terorismu
- **ESM** – zkratka pro „evidenci skutečných majitelů“, tj. národní evidence skutečných majitelů právnických osob a právních uspořádání vedená podle zákona č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů
- **EU** – Evropská unie
- **EHP** – Evropský hospodářský prostor
- **Fundace** – nadace a nadační fond
- **Metodický pokyn FAÚ č. 9** – Metodický pokyn FAÚ č. 9 kontrola klienta (určený úvěrovým a finančním institucím) dostupný na: <https://fau.gov.cz/files/metodicky-pokyn-c-9-kontrola-klienta-urceny-uverovym-a-financnim-institucim.pdf>
- **Příručka ESM** – Metodická příručka připravená Ministerstvem spravedlnosti ve spolupráci s FAÚ, která se týká problematiky určování a evidování skutečných majitelů, dostupná na: <https://esm.justice.cz/ias/issm/prirucka>
- **Obchod** – (definovaný v § 4 odst. 1 AML zákona) podle kontextu buď jednorázový obchod mimo obchodní vztah, anebo dílčí transakce v rámci obchodního vztahu
- **Obchodní korporace** – obchodní společnosti a družstva
- **Obchodní vztah** – smluvní vztah definovaný v § 4 odst. 2 a § 54 odst. 7 AML zákona
- **PEP** – anglická zkratka pro „politically exposed person“, tj. politicky exponovaná osoba ve smyslu § 4 odst. 5 AML zákona
- **Právní uspořádání** – svěřenský fond nebo zahraniční svěřenský fond či jemu strukturou nebo funkcemi podobné zařízení řídicí se právem jiného státu
- **Princip KYC** – anglická zkratka pro princip „know your customer/client“, tj. princip poznej svého klienta
- **Riziko ML/TF** – představuje riziko praní špinavých peněz nebo financování terorismu, z anglické zkratky pro „money laundering / terrorism financing“
- **Rizikový klient** – klient, u něhož je vyšší míra rizika ML/TF
- **SM** – zkratka pro „skutečného majitele“
- **Vysoce riziková třetí země** – země se strategickými nedostatky v oblasti AML/CFT, která je hrozbou pro mezinárodní finanční systém (země definované FATF a EU, případně rozšířené o země určené státem či samotnou povinnou osobou)

Část druhá – Právní úprava skutečného majitele a její výklad

AML zákon požaduje **zjištění totožnosti SM klienta** jako součást kontroly klienta⁵ nejpozději **před uskutečněním prvního obchodu v rámci obchodního vztahu** nebo **před uskutečněním obchodu mimo obchodní vztah**. S tímto postupem **AML zákon** spojuje další zákonné požadavky ve vztahu k povinným osobám, jako je:

- Zjištění a ověření totožnosti SM z důvěryhodných zdrojů [§ 9 odst. 2 písm. b) AML zákona]
- Zaznamenání zjištěných identifikačních údajů SM a postupu při zjišťování SM [§ 9 odst. 6 písm. a) AML zákona]
- Zjištění a ověření, zda SM není PEP nebo osobou, vůči níž ČR uplatňuje mezinárodní sankce [§ 8 odst. 8 písm. a), § 9 odst. 2 písm. b) AML zákona]
- Získání dalších dokumentů nebo informací o SM, a to v rozsahu potřebném k účinnému řízení rizik, pokud je uplatňována zesílená identifikace a kontrola klienta [§ 9a odst. 3 písm. a) AML zákona]
- Aktualizace informací o klientovi (§ 8 odst. 9 AML zákona)
- Odmítnutí uskutečnit obchod nebo navázat obchodní vztah, příp. ukončit obchodní vztah s klientem, v případě, že povinná osoba musí provést identifikaci nebo kontrolu klienta a klient neposkytne potřebnou součinnost při kontrole nebo existují pochybnosti o pravdivosti informací poskytnutých klientem nebo o pravosti předložených dokladů, nebo povinná osoba nemůže z jiného důvodu tuto povinnost splnit (§ 15 odst. 1 AML zákona)
- Zjištění a zaznamenání údajů k ověření totožnosti SM klienta, včetně postupu při jeho zjišťování a postupu podle § 9 odst. 2 písm. b), v případě zjednodušené identifikace a kontroly klienta [§ 13 odst. 2 písm. b) bod 2 AML zákona]
- Podání oznámení podezřelého obchodu (§ 18 AML zákona) obligatorně při splnění podmínky stanovené v § 6 odst. 2 písm. a) a v závislosti na uvážení povinné osoby za situace uvedené v § 6 odst. 1 písm. h) AML zákona
- Postup povinné osoby při zjištění nesrovnalostí spojených s ESM (§ 15a AML zákona)
- Uchovávání informací a dokumentů získaných při zjišťování SM [§ 16 odst. 1 písm. d) AML zákona]

AML vyhláška pak ve vztahu k vybraným povinným osobám, jež se jí musejí řídit, upřesňuje následující:

- Předmět činnosti, povolání a zdroje majetku SM jako skutečností, jež je v případě, je-li to důvodné, nutno zohlednit jako faktor při stanovení rizikového profilu klienta [§ 7 odst. 1, § 7 odst. 2 písm. a), § 7 odst. 2 písm. h), n), q), r) AML vyhlášky]
- Zakotvení země původu SM, je-li státem, který nedostatečně nebo vůbec neuplatňuje opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a je takto označen v přímo použitelném předpise Evropské unie nebo je takto označen FATF ve veřejném prohlášení zveřejněném na jeho internetových stránkách, jako faktoru zvýšeného rizika, v jehož případě je nutno stanovit rizikový profil klienta s vyšším rizikem [§ 9 odst. 3 písm. a) AML vyhlášky]
- Zakotvení skutečnosti, že SM klienta je zapsán na seznamu osob a hnutí, vůči nimž jsou uplatňována sankční opatření v souladu s jinými právními předpisy sloužícími k provádění mezinárodních sankcí, jako faktoru zvýšeného rizika, v jehož případě je nutno stanovit rizikový profil klienta s vyšším rizikem [§ 9 odst. 3 písm. b)]
- Zakotvení skutečnosti, že SM klienta je PEP, nebo jedná ve prospěch PEP, jako faktoru zvýšeného rizika, v jehož případě je nutno stanovit rizikový profil klienta s vyšším rizikem [§ 9 odst. 3 písm. c) AML vyhlášky]
- Zakotvení nezbytnosti učinění všech opatření, která lze po povinné osobě rozumně požadovat, ke zjištění země původu SM klienta (§ 11 odst. 2 AML vyhlášky)

⁵ Více ke kontrole klienta uvádí metodický pokyn FAÚ č. 9.

Pro naplnění povinností spojených se zjištěním totožnosti SM je třeba vycházet z definice a výkladu pojmu skutečný majitel, které odpoví na otázku: „Kdo má být v daném případě považován za klienta SM a na základě čeho?“

I. Definice pojmu skutečný majitel obecně

Pojem **skutečný majitel** je pro účely AML zákona definován v ustanovení § 4 odst. 4 AML zákona.

Skutečným majitelem se pro účely tohoto zákona rozumí

- a) **skutečný majitel podle zákona upravujícího evidenci skutečných majitelů** (tj. ZESM) nebo
- b) **fyzická osoba, za kterou se obchod provádí.**

Vlastní definice pojmu SM právnické osoby či právního uspořádání je obsažena v ustanoveních § 2 písm. c) a § 4 a násl. ZESM, na něž AML zákon prostřednictvím svého ustanovení § 4 odst. 4 odkazuje. Podle § 2 písm. c) ZESM je **skutečným majitelem každá fyzická osoba, která v konečném důsledku vlastní nebo kontroluje právnickou osobu nebo právní uspořádání.**

K výše uvedené definici a následnému zjišťování SM je možné vztáhnout tato základní pravidla:

- Obecně platí, že **každá právnická osoba a právní uspořádání mají alespoň jednoho SM**, pokud zákon nestanoví jinak.
- SM může být **pouze fyzická osoba.**
- SM je každá fyzická osoba, která v konečném důsledku může uplatňovat **rozhodující vliv** nebo v případě korporací disponuje, ať už přímo či nepřímo, určitý **podílem v korporaci.**
- SM se **zjišťuje ve vztahu ke všem právnickým osobám**, které mohou mít SM, a **právním uspořádáním** (tuzemským i zahraničním).
- Ve vztahu k jednomu klientovi může být v postavení SM **více než jedna fyzická osoba** (aniž by muselo jít o jednání ve shodě⁶).
- ZESM vymezuje **okruh právnických osob, které SM nemají**, a to vzhledem ke smyslu tohoto pojmu. Entity bez skutečného majitele jsou určeny v § 7 ZESM a jelikož u nich **žádný SM ze zákona neexistuje, nemůže být ani zjišťován.**

II. Výklad pojmu skutečný majitel obecně

Obecně lze v pojmu SM oddělit rovinu materiální a rovinu formální. ZESM definuje skutečného majitele jako **každou fyzickou osobu, která v konečném důsledku vlastní nebo kontroluje právnickou osobu nebo právní uspořádání.** Na základě naplnění či nenaplnění tohoto

⁶ Dle § 78 odst. 1 ZOK se za **jednání ve shodě** považuje jednání dvou nebo více osob nakládajících hlasovacími právy za účelem ovlivnění, ovládnutí nebo jednotného řízení obchodní korporace. Osoby jednající ve shodě plní své povinnosti z toho vyplývající společně a nerozdílně.

zákonem vymezeného kritéria „vlastnictví nebo kontroly“ pak můžeme rozlišovat tři formy skutečného majitele, a to:

1. **Materiálního SM**
2. **Formálního SM**
3. **Náhradního SM**

Ad 1) V případě **SM v materiálním smyslu**, tj. **materiální SM**, dojde k naplnění kritéria „vlastnictví nebo kontroly“. Materiální SM může být stanoven nejen u korporací (§ 4 ZESM) a právních uspořádání (§ 5a odst. 3 ZESM), ale také u právnických osob typu fundace, ústavu (včetně tzv. školské právnické osoby) nebo obecně prospěšné společnosti (§ 5a odst. 2 ZESM).

Ad 2) O **formálním SM** hovoříme v případech, kdy je fyzická osoba skutečným majitelem pouze na základě toho, že zastává určitou funkci v právnické osobě nebo v právním uspořádání, bez ohledu na to, zda v konečném důsledku vlastní nebo kontroluje právnickou osobu nebo právní uspořádání. **Formální SM se tak stanovuje pouze ve vztahu k právním uspořádáním, dále fundacím, ústavům obecně prospěšným společnostem.** U těchto typů právnických osob lze tak SM určit vždy, a to dle pravidel stanovených v § 6 ZESM. Naopak § 6 ZESM nelze aplikovat u korporací.

Ad 3) **Náhradní SM se stanovuje pouze ve vztahu ke korporacím.** Pokud nelze v případě korporace určit materiálního SM podle § 4 ZESM, považuje se za SM korporace každá osoba v jejím vrcholném vedení⁷, tzv. **náhradní SM**. (§ 5 ZESM)

- **Skutečný majitel v materiálním smyslu**⁸

ZESM pro definici SM používá výraz „**vlastnictví nebo kontrola**“. Tyto výrazy je třeba v kontextu zákona chápat jako vyjádření pro jakési „opanování“ právnické osoby či právního uspořádání nehledě na to, zda přímo, či zprostředkovaně. Důležitá je zde skutečnost, že skutečný majitel není již ve vztahu ke zkoumanému subjektu sám nikým řízen, je-li jeho postavení založeno na rozhodujícím vlivu.

Konkrétní kritéria naplňující podstatu pojmu „vlastnictví nebo kontrola“ nalezneme v:

- § 4 ZESM ve vztahu ke korporaci
- § 5a ZESM ve vztahu k fundaci, ústavu, obecně prospěšné společnosti, právnímu uspořádání.

Pozici materiálního skutečného majitele u **korporací** (§ 4 ZESM) zakládají dvě skutečnosti, a to **určitý podíl v korporaci** nebo uplatňování **rozhodujícího vlivu** (ať už skrze podíl či jinak). Případně tyto skutečnosti mohou existovat vedle sebe současně. *„K pozici skutečného majitele postačuje i pouhý relevantní (více jak 25 %) podíl, aniž by tento podíl současně umožňoval uplatňovat rozhodující vliv. Rozhodující vliv pak lze mít i prostřednictvím nižšího podílu nebo zcela nezávisle na podílu v korporaci.“*⁹

V případě **fundací, ústavů (včetně školských právnických osob), obecně prospěšných společností a právních uspořádání** (§ 5a ZESM) je pro materiálního skutečného majitele určující pouze možnost uplatňování rozhodujícího vlivu. *„U těchto právnických osob a u*

⁷ Dle § 2 písm. g) ZESM je osobou ve vrcholném vedení každá FO, která zajišťuje každodenní nebo pravidelné řízení výkonu činností PO, jako je obchodní vedení, a při tom je

1. členem statutárního orgánu PO nebo osobou v obdobném postavení nebo zastupuje PO v tomto orgánu, nebo
2. přímo podřízena statutárnímu orgánu PO nebo jeho členovi,

⁸ Bod 4.1. Příručky ESM

⁹ Příručka ESM s. 7.

*právních uspořádání však v praxi zpravidla budou všichni skuteční majitelé určeni již postupem podle § 6 zákona o ESM¹⁰,¹⁰ tedy jako **SM ve formálním smyslu**.*

1) Pojem – Podíl

V rámci korporace se bude SM v materiálním smyslu primárně určovat podle ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) a b) ZESM, podle kterého je určující podíl, stanovující jako SM korporace:

- **každou osobu s vlastnictvím podílu v korporaci většího než 25 %**, přičemž nerozhoduje, jaká práva jsou s tímto podílem spojena;
- **každou osobu, která má podíl na hlasovacích právech, na zisku, jiných vlastních zdrojích nebo likvidačním zůstatku větší než 25 %**, bez ohledu na velikost podílu na korporaci samotné.

Může se zde jednat jak o přímé, tak nepřímé vlastnictví podílu, podmínkou je zde pouze určitá zákonem stanovená intenzita prostředkujícího vztahu (viz Příručka ESM bod 6.1.1.2).

2) Pojem - Rozhodující vliv

Dalším kritériem pro určení SM je uplatňování rozhodujícího vlivu. Tento pojem je vymezen pro:

1. **korporace** (§ 4 odst. 2 ZESM)
2. **jiné právnické osoby** (§ 5a odst. 2 ZESM)
3. **právní uspořádání** (§ 5a odst. 3 ZESM).

Rozhodující vliv je uplatňován přímo nebo nepřímo prostřednictvím další osoby, a to **bez pokynů dalšího**. Obecně lze hovořit o možnosti jednoznačně řídit a kontrolovat právnickou osobu či právní uspořádání v **konečném důsledku**, neboli o schopnosti dosáhnout toho, že rozhodování v právnické osobě nebo právním uspořádání **odpovídá vůli SM**.

Postavení SM může být založeno jak právní skutečností (např. zakladatelské právní jednání, rozhodnutí orgánu společnosti o vyplacení podílu na prospěchu, prohlášení společníků o jednání ve shodě aj.), tak faktickou skutečností (např. vliv vyplývající z partnerského vztahu či rodinných vazeb). Pozici osoby s rozhodujícím vlivem však zakládá i pouhá **možnost** takový vliv vykonávat, není tedy nutné, aby byl skutečně vykonáván (avšak nespadá sem čistě hypotetická možnost jako např. právnická osoba, u níž ještě nedošlo k založení). To, že osoba s rozhodujícím vlivem se rozhodne rozhodující vliv nevykonávat, neznamená, že tím přestane být SM. Je tedy důležité **vždy rozhodující vliv posuzovat individuálně**.

Příkladem možného výkonu rozhodujícího vlivu je např. i takový společník obchodní korporace, který se delší dobu zdržuje výkonu hlasovacích práv, ačkoli pokud by je aktivně využíval, disponoval by rozhodujícím vlivem v dané společnosti.

V praxi se bude pozice osoby s rozhodujícím vlivem typicky odvíjet od vlastnictví určitého podílu v případě obchodních společností nebo od členství ve statutárním orgánu v případě jiných korporací.

Při nepřímém uplatňování podílů či rozhodujícího vlivu podléhá povinnému zápisu do evidence také popis struktury těchto vztahů.

Níže jsou pro přehlednost v tabulce zachycena pravidla pro určování SM v materiálním smyslu, jež rozvíjejí základní pravidlo uvedené ve výše zmíněném ustanovení § 2 písm. c) ZESM, přičemž podrobnější informace obsahuje Příručka ESM.

---

¹⁰ Příručka ESM s. 7.

Tabulka č. 1 - Materiální SM

SUBJEKT	SKUTEČNÝ MAJITEL (SM) V MATERIÁLNÍM SMYSLU	
<p>Obchodní korporace</p> <p><u>§ 4 odst. 1, 2, 3 ZESM</u></p> <p>(V praxi budou zpravidla hlasovací práva i práva na zisk spojena)</p>	<p><u>Konkretizace obecného pravidla, dle kterého FO v konečném důsledku vlastní či kontroluje korporaci, a to:</u></p> <p>pokud přímo či nepřímo prostřednictvím jiné osoby nebo právního uspořádání</p> <p>a) má podíl v korporaci nebo na hlasovacích právech větší než 25 %</p> <p>b) právo na prospěchu z korporace¹¹ větší než 25 %</p> <p>c) uplatňuje rozhodující vliv v korporaci nebo korporacích, které mají samostatně nebo společně podíl v dané korporaci větší než 25 %</p> <p>d) uplatňuje rozhodující vliv v korporaci jinými prostředky.</p>	<p><u>Vyvratitelná právní domněnka (§ 4 odst. 4 ZESM):</u></p> <p>Má se za to, že rozhodující vliv uplatňuje ten, kdo může jmenovat nebo odvolat většinu osob, které jsou členem statutárního orgánu korporace.</p>
<p>Jiná než obchodní korporace, bytové nebo sociální družstvo, investiční fond (a.s. s proměnným základním kapitálem)</p> <p><u>§ 4 odst. 5</u></p>	<p><u>Konkretizace obecného pravidla, dle kterého FO v konečném důsledku vlastní či kontroluje korporaci, a to:</u></p> <p>pokud přímo či nepřímo prostřednictvím jiné osoby nebo právního uspořádání</p> <p>a) má podíl v korporaci nebo na hlasovacích právech větší než 25 %</p> <p>b) právo na prospěchu z korporace¹² větší než 25 %</p> <p>c) uplatňuje rozhodující vliv v korporaci nebo korporacích, které mají samostatně nebo společně podíl v dané korporaci větší než 25 %</p> <p>d) uplatňuje rozhodující vliv v korporaci jinými prostředky.</p>	<p><u>Vyvratitelná právní domněnka (§ 4 odst. 5 ZESM)</u></p> <p>Má se za to, že rozhodující vliv uplatňuje každá FO, která je členem jejich statutárního orgánu, nebo osobou v obdobném postavení nebo osobou zastupující právnickou osobu v tomto orgánu.</p> <p><u>Vyvratitelná právní domněnka (§ 4 odst. 4 ZESM):</u></p> <p>Má se za to, že rozhodující vliv uplatňuje ten, kdo může jmenovat nebo odvolat většinu osob, které jsou členem statutárního orgánu korporace.</p> <p><u>Pravidlo pro investiční fond v právní formě a.s. s proměnným základním kapitálem (§ 4 odst. 7)</u></p> <p>Určení SM se neodvíjí od držitele investičních akcií, ledaže stanovy spojují s těmito akciemi obdobné hlasovací právo jako u zakladatelských akcií.</p>

¹¹ Podíl na prospěchu korporace zahrnuje podíl na zisku, jiných vlastních zdrojích nebo na likvidačním zůstatku.

¹² Podíl na prospěchu korporace zahrnuje podíl na zisku, jiných vlastních zdrojích nebo na likvidačním zůstatku.

<p>Fundace, ústav, o.p.s. § 5a odst. 1 a 2 ZESM</p> <p>Právní uspořádání § 5a odst. 3 ZESM</p>	<p><u>Konkretizace obecného pravidla, dle kterého FO v konečném důsledku vlastní či kontroluje fundaci, ústav, o.p.s. nebo právní uspořádání:</u></p> <p>FO, která v nich uplatňuje rozhodující vliv.</p>	
--	--	--

Povinné osoby mohou obecně vycházet z předpokladu, že společníci obchodní společnosti mají běžné podíly, s nimiž je spojeno jak právo na podíl na zisku, tak hlasovací právo. Pokud je ovládající osobou obchodní korporace právnická osoba, je třeba dále zjišťovat, kdo ji vlastní. Při zjišťování SM obchodní korporace je důležité zohlednit, zda osoby nerealizují případné **jednání ve shodě**.

- **Náhradní skutečný majitel**¹³

K aplikaci institutu náhradního SM dochází jen v případě, že **nelze nalézt fyzickou osobu v pozici materiálního SM**, tj. SM dle kritérií vlastnictví nebo kontroly podle § 4 ZESM. Materiální SM a náhradní SM se tak zásadně nemohou překrývat, ledaže se ve výjimečných situacích aplikuje § 5 odst. 2 ZESM.

Situace s náhradním SM může nastat **pouze u korporací** a tento SM je pak určen dle pravidel stanovených v § 5 ZESM.

Pro stanovení náhradního SM mohou existovat tyto důvody:

- 1) **V korporaci není možné určit žádného SM**

- **Kvůli omezeným informacím**

(např. vlastnická struktura vede do země, která neupravuje registr obdobný ESM a entity ve vlastnické struktuře neposkytují v tomto ohledu součinnost)

- **Žádný materiální SM reálně neexistuje, případně nelze o existenci SM rozhodnout**

Např. klient je vlastněn jinou osobou, kterou je zahraniční akciová společnost s velice roztržštěnou vlastnickou strukturou, anebo korporace je vložena do majetku zahraničního právního uspořádání, kdy beneficentů je celá řada.

- 2) **Rozhodující vliv v korporaci má osoba, u které SM neexistuje**

(osobou s rozhodujícím vlivem v korporaci je osoba podle § 7 ZESM)

Pokud výše uvedené skutečnosti nastanou, pak jsou **náhradním SM všechny osoby ve vrcholném vedení korporace**.¹⁴

Je zde nutno podotknout, že pokud vedle osoby s rozhodujícím vlivem v korporaci, která nemá skutečného majitele podle § 7 ZESM, existuje ještě další skutečný majitel na základě podílu, tedy materiální SM, budou za skutečné majitele považováni všichni (tj. jak SM na základě

¹³ Bod 4.2. Příručky ESM

¹⁴ Pojem **osoba ve vrcholném postavení** je definována v § 2 písm. g) ZESM jako každá FO, která zajišťuje každodenní nebo pravidelné řízení výkonu činností právnické osoby jako je obchodní vedení a při tom je

1. členem statutárního orgánu právnické osoby nebo osobou v obdobném postavení nebo zastupuje právnickou osobu v tomto orgánu, nebo
2. přímo podřízena statutárnímu orgánu právnické osoby nebo jeho členovi.

Bližší pak tento pojem rozvádí bod 6.1.8.2. Příručky ZESM.

podílu, tak všechny osoby ve vrcholném vedení korporace), a to podle § 5 odst. 2 ZESM. V takovém výjimečném případě tedy dochází k určení materiálního i náhradního SM.

Institut náhradního SM se může ve specifických případech uplatnit i řetězově, což se řídí podle pravidla uvedeného v § 5 odst. 3 ZESM, podle něž **je takto vymezený náhradní SM v dané korporaci v této pozici také ve vztahu ke všem korporacím, jež jsou v podřízené struktuře vztahů umístěny pod danou korporací, a současně je v nich uplatňován rozhodující vliv.**

Např. korporace s náhradním SM bude uplatňovat rozhodující vliv vůči dalším korporacím, pak SM těchto podřízených korporací nejsou osoby v jejich vlastním vrcholném vedení, ale SM budou všechny osoby ve vrcholném vedení korporace s rozhodujícím vlivem, tj. korporace s náhradním SM. Osoby ve vrcholném vedení podřízených korporací již náhradním SM nejsou.

Níže uvedená tabulka zachycuje určování náhradního SM u korporací v levém sloupci, přičemž v pravém sloupci je uvedeno, jaké okolnosti v materiální rovině musejí být naplněny, aby se pravidlo pro náhradního SM v levém sloupci uplatnilo.

Tabulka č. 2 – Náhradní SM

SUBJEKT	SKUTEČNÝ MAJITEL (SM)	
	NÁHRADNÍ SM	SM V MATERIÁLNÍM SMYSLU
<p><u>Korporace</u></p> <p>§ 5 odst. 1 ZESM</p>	<p>Každá osoba ve vrcholném vedení této korporace ve smyslu § 2 písm. g) ZESM.</p>	<p><u>Nevyvratitelná právní domněnka</u> (§ 5/1)</p> <p>SM nelze určit, ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze rozumně požadovat</p> <p style="text-align: center;">nebo</p> <p>Osobou s rozhodujícím vlivem v korporaci je PO, která nemá SM podle § 7 ZESM</p>
<p>§ 5 odst. 2 ZESM</p>	<p>* Pak je SM korporace každá osoba ve vrcholném vedení této korporace</p>	<p>(§ 5/2)</p> <p>Osobou s rozhodujícím vlivem v korporaci je PO, která nemá SM podle § 7 ZESM a současně SM korporace je jiná osoba</p> <p>Pak platí pravidlo pro náhradního SM*</p>
<p>§ 5 odst. 3 ZESM</p>	<p>Pak každá osoba v jejím vrcholném vedení je také SM všech korporací v jí podřízené struktuře vztahů, ve kterých je uplatňován rozhodující vliv</p>	<p>(§ 5/3)</p> <p>SM korporace je určen podle odstavce 1 nebo 2</p>

Obecně platí, pokud u korporace nelze SM zjistit, je jako SM určena osoba z pozice ve vrcholném vedení, přičemž tato osoba je také náhradním SM všech podřízených korporací.

Ve výjimečných případech může nastat také situace, kdy se **nepodaří zjistit potřebné údaje o osobách ve vrcholném vedení korporace na vrcholu struktury vztahů [na vrcholu vlastnické struktury ve smyslu § 2 písm. d) ZESM], tedy totožnost náhradních SM**. K tomuto může dojít tehdy, bude-li osoba s rozhodujícím vlivem **zahraniční**, respektive typicky mimo jurisdikci členských států Evropské unie. V takovém případě je po vyčerpání všech dostupných prostředků (tj. patřičné naléhání, pokus o vysvětlení zákonných důvodů pro sdělení osobních informací atp.) nutno analogicky použít obecnější ustanovení § 5 odst. 1 ZESM a jako náhradní SM evidovat osoby ve **vrcholném vedení korporace umístěné ve struktuře vztahů o úroveň níže, čili osoby ve vrcholném vedení korporace, která je korporaci s rozhodujícím vlivem přímo podřízena**. Pokud by tento problém přetrvával i u této společnosti, je nutno opět sestoupit o úroveň níže. Kroky vedoucí k této analogické aplikaci ZESM je nutno náležitě zaznamenat ve smyslu § 16 odst. 1 písm. e) AML zákona. Za podmínky dodržení tohoto požadavku se na situaci **nepohlíží jako na nesplnění povinnosti řádně zjistit totožnost (náhradního) skutečného majitele**. Danou skutečnost je vhodné, při posouzení všech okolností, odrazit v rizikovém profilu klienta.

- **Skutečný majitel ve formálním smyslu**¹⁵

Vedle skupiny SM v materiálním smyslu upravuje ZESM také SM ve formálním smyslu. **Jedná se o osoby, jež jsou SM** nikoli na základě toho, že naplňují materiální kritéria vlastnictví nebo kontroly, ale **na základě jiných skutečností. Fyzická osoba může být formálním SM pouze na základě určité pozice/funkce, kterou v právnické osobě či právním uspořádání zastává, bez ohledu na to, jaká práva jsou v konkrétním případě s touto pozicí spojena**. Pravidla určení formálního SM stanovuje § 6 ZESM. Platí, že formální SM může být současně i materiálním SM, tzn. tyto množiny se mohou (a typicky se i budou) překrývat.

Pojem formálního SM se vztahuje pouze na **fundace, ústavy (včetně školských právnických osob), obecně prospěšné společnosti a právní uspořádání**, vymezené v § 6 ZESM. Jelikož je podle tohoto ustanovení vždy možné u daných entit alespoň nějaké SM určit, u fundací, ústavů a právních uspořádání pravidla o náhradním skutečném majitelství nejsou upravena a nelze u nich ani aplikovat § 5 ZESM.

Teoreticky však může existovat materiální SM vedle těch formálních SM, tzn., že **existence formálního SM nevyklučuje souběžnou existenci materiálního SM**, kterého však nemusí být možné vždy zjistit.

Příklad: Existence formálního SM a materiálního SM, kteří se nebudou překrývat a budou existovat vedle sebe:

Zakladatel svěřenského fondu od něj bude zcela odříznut a bude tak pouze v pozici formálního SM. Svěřenský správce tohoto fondu, jenž bude neodvolatelný zakladatelem, bude v pozici formálního i materiálního SM.

Níže uvedená tabulka shrnuje určování SM ve formálním smyslu u právnických osob typu **fundace, ústavy, obecně prospěšné společnosti a právních uspořádání**. V levém sloupci jsou obsažena pravidla pro určení formálního SM, přičemž v pravém sloupci je uvedeno, jaké okolnosti v materiální rovině musejí být naplněny, aby se pravidlo v levém sloupci uplatnilo.

---

¹⁵ Bod 4.3. Příručky ESM

Tabulka č. 3

SUBJEKT	SKUTEČNÝ MAJITEL (SM)	
	SM VE FORMÁLNÍM SMYSLU	SM V MATERIÁLNÍM SMYSLU
Fundace § 6 odst. 1 ZESM	Vždy také fyzické osoby , kterými jsou: - zakladatel - člen správní rady - člen dozorčí rady - revizor - osoba v obdobném postavení - osoba, v jejíž osobní podpoře spočívá¹⁶ účel fundace	Uplatní se vždy vedle materiálního SM
§ 6 odst. 4 ZESM	Pokud je ve funkci dle odstavce 1 PO	Platí, že SM fundace je SM této PO
Ústav Obecně prospěšná spol. § 6 odst. 2 ZESM	Vždy také fyzické osoby , kterými jsou: - zakladatel - ředitel - člen správní rady - člen dozorčí rady - osoba v obdobném postavení	Uplatní se vždy vedle materiálního SM
§ 6 odst. 4 ZESM	Pokud je ve funkci dle odst. 2 PO	Platí, že SM ústavu či o.p.s. je SM této PO
Právní uspořádání¹⁷ § 6 odst. 3 ZESM	Vždy také fyzické osoby , kterými jsou: - zakladatel - svěřenský správce - obmyšlený (beneficient) - osoba oprávněná k výkonu dohledu nad správou právního uspořádání a která může jmenovat nebo odvolat svěřenského správce nebo obmyšleného (protektor) - z okruhu osob, v jejichž hlavním zájmu bylo právní uspořádání zřízeno nebo je spravováno, není-li obmyšlený	Uplatní se vždy vedle materiálního SM
§ 6 odst. 4 ZESM	Pokud je ve funkci dle odst. 3 PO	Platí, že SM právního uspořádání je SM této PO

Příklad: Při zjišťování SM ústavu je formální SM určen podle § 6 odst. 2 ZESM tj. za formálního SM jsou považovány všechny tyto FO. Pokud je členem statutárního orgánu ústavu PO, postupuje se podle § 6 odst. 4 ZESM. Pokud by přece jen existovala další fyzická osoba mimo ty již určené jako formální SM naplňující vymezení materiálního SM dle § 5a ZESM, určila by se vedle těch formálních SM.

¹⁶ Podle zakladatelského právního jednání fundace. ¹⁸ Bod 5.2. Příručky ESM

¹⁸ Bod 5.2. Příručky ESM

3) Právnícké osoby, jež z definice nemají žádného skutečného majitele¹⁸

Pojem SM není vzhledem k jeho smyslu možné vztahovat na veškeré právnické osoby, a proto § 7 ZESM stanovuje, které právnické osoby s ohledem na svůj charakter SM mít nemohou (ani ve formálním, ani v materiálním smyslu). Tyto osoby jsou v § 7 odst. 1 ZESM rozděleny do dvou skupin a jsou jimi:

- a) **stát a územní samosprávný celek, dobrovolný svazek obcí, státní příspěvková organizace a příspěvková organizace územního samosprávného celku;**
- b) **česká právnická osoba** založená nebo zřízená za účelem **uspokojování potřeb veřejného zájmu**, která **nemá průmyslovou nebo obchodní povahu**, pokud Česká republika, kraj nebo obec ji převážně **financují**, uplatňují v ní **rozhodující vliv** nebo **jmenují nebo odvolávají většinu osob**, které jsou členy jejího statutárního nebo kontrolního orgánu; v případě **obchodní korporace** se vždy vyžaduje, aby **veškeré podíly v ní měly přímo nebo nepřímo Česká republika, kraj nebo obec**.

První skupina tak míří na ryze veřejnoprávní korporace, a to nejen v rámci České republiky. Pojem stát či územně samosprávný celek je tedy třeba chápat **i v širším kontextu a bude platit i pro zahraniční veřejnoprávní entity (jako např. členský stát federace, autonomní oblasti)**. Příspěvková organizace však již může být pouze česká právnická osoba.

Co se týče druhé skupiny (§ 7 odst. 1 písm. b) ZESM), toto ustanovení se oproti písmenu a) vztahuje **pouze k českým právnickým osobám**. Aby se mohlo jednat o právnickou osobu bez SM, musí být splněna všechna materiální kritéria, která jsou v tomto ustanovení vymezena, a to:

1. Musí jít o českou právnickou osobu (má sídlo na území České republiky).
2. Musí být založena nebo zřízena za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu.
3. Česká republika, kraj nebo obec tuto právnickou osobu buďto převážně financuje **nebo** uplatňuje v právnické sobě rozhodující vliv **nebo** jmenuje nebo odvolává většinu osob, které jsou členy statutárního nebo kontrolního orgánu právnické osoby.
4. U **obchodní korporace** se navíc vždy vyžaduje, aby veškeré podíly v ní měly přímo nebo nepřímo Česká republika, kraj nebo obec.

Všechny tyto podmínky je nutno plnit kumulativně, v rámci třetí podmínky lze vybrat ze tří alternativ. Čtvrtá podmínka se aplikuje pouze u obchodních korporací, a to **společně** s ostatními kritérii. Jednotlivé požadavky podrobněji rozebírá bod 5.2. Příručky ESM.

Výklad a interpretaci § 7 odst. 1 písm. b) ZESM značně usnadňuje ustanovení § 7 odst. 2 ZESM, které upravuje vyvratitelnou právní domněnku stanovující entity, u kterých lze předpokládat, že výše uvedeným podmínkám vyhovují a SM tedy nemají. Jsou jimi:

- a. školská právnická osoba zřízená státem, územním samosprávným celkem nebo dobrovolným svazkem obcí,
- b. veřejná výzkumná instituce,
- c. právnická osoba zřízená zákonem nebo mezinárodní smlouvou,
- d. státní podnik a národní podnik,
- e. evropské seskupení pro územní spolupráci,
- f. právnická osoba, ve které má přímo nebo nepřímo veškeré podíly a podíly na hlasovacích právech Česká republika, kraj nebo obec, a
- g. obecně prospěšná společnost a ústav, jejichž zakladatelem je Česká republika, kraj nebo obec;
- h. veřejná kulturní instituce.

---

¹⁸ Bod 5.2. Příručky ESM

V souvislosti s neexistencí SM je vhodné upozornit na **odštěpný závod** právnické osoby, který není právnickou osobou ani právním uspořádáním, ale jedná se o pobočku závodu, která se zapisuje do obchodního rejstříku. Odštěpný závod tak z povahy věci nemá SM.

III. Skutečný majitel transakce

V rámci výkladu problematiky SM je třeba upozornit na AML zákon, který také upravuje kategorii tzv. SM transakce¹⁹, a to v ustanovení § 4 odst. 4 písm. b). **SM transakce je fyzická osoba, za kterou se obchod provádí.** V tomto případě je skutečný majitel **vázán ke konkrétnímu obchodu.** Zjištění SM ve výše uvedeném smyslu bude zpravidla souviset s prováděním kontroly klienta ve vztahu k transakcím resp. obchodům.

Účelem institutu SM transakce je postihnout situace, kdy určitý obchod není prováděn napřímo, ale je zde využit prostředník. Roli prostředníka má klient (včetně klienta, jenž je fyzickou osobou). Půjde zpravidla o situace, kdy klientem povinné osoby je jiná povinná osoba, avšak skutečným majitelem majetku užitého v obchodě či příjemcem dané služby je osoba odlišná (klient klienta), a kdy je využíván určitý produkt nebo poskytována služba, která takové podmínky vytvoří. Jako příklad lze uvést úschovní účty advokátů a notářů, kdy z pohledu úvěrové instituce, která úschovní účty vede, je skutečným majitelem transakce klient advokáta či notáře.

Jako další příklad lze uvést situaci, kdy roli prostředníka má klient, který může jednat v pozici tzv. bílého koně za jinou fyzickou osobu v rámci daného obchodu, přičemž účelem takového jednání je tuto fyzickou osobu (tj. SM transakce) zakrýt. Obecně řečeno je pak SM transakce ten, v jehož prospěch a z jehož pokynu (pro koho) se obchod skutečně provádí. Vztah mezi klientem a SM transakce přitom může být nepřímý, tj. může je oddělovat řetězec několika fyzických nebo právnických osob anebo právních uspořádání.

IV. Shrnutí

Pokud shrneme výše uvedené, tak SM ve vztahu k ustanovením AML zákona je **každá fyzická osoba, která:**

1. **v konečném důsledku vlastní nebo kontroluje** právnickou osobu či právní uspořádání (tj. má například podíl v korporaci nebo podíl na hlasovacích právech větší než 25 %), **tzv. materiální SM** (§ 4 a § 5a ZESM)
2. **je ve vrcholném vedení korporace**, u které nelze stanovit SM, **tzv. náhradní SM** (§ 5 ZESM)
3. **zastává určitou funkci** v právnické osobě odlišné od korporace nebo v právním uspořádání, **tzv. formální SM** (§ 6 ZESM)
4. je osobou, **za níž se obchod provádí, tzv. SM transakce** (§ 4 odst. 4 písm. b) AML zákona)

Část třetí - Zjišťování skutečného majitele

Povinnost zjišťování SM ukládá AML zákon jako **součást kontroly klienta**, avšak současně také po povinných osobách vyžaduje, aby **uchovávaly záznamy** o těchto procesech a v případě **zjištění nesrovnalostí** v ESM pak v rámci tohoto procesu uplatnily **zákonem určené postupy za účelem jejich odstranění.**

---

¹⁹ Jde o transpozici čl. 3 odst. 6 IV. AML směrnice.

Co je považováno za nesrovnalost? Pojem **nesrovnalost** je definován v § 2 písm. l) ZESM a může jít o následující situace:

- V ESM nejsou zapsány žádné údaje
- Platné (tj. aktuálně zapsané) údaje neodpovídají skutečnému stavu
- Údaje, které byly z ESM vymazány bez náhrady, neodpovídají nebo neodpovídaly skutečnému stavu
- Údaje, které byly z ESM vymazány a nahrazeny novými údaji, neodpovídají nebo neodpovídaly skutečnému stavu

I. Zjišťování skutečného majitele jako součást opatření kontroly klienta

V § 9 odst. 2 písm. b) AML zákona se požaduje, aby povinná osoba v rámci kontroly klienta provedla zjištění totožnosti SM a přijala opatření k ověření jeho totožnosti z důvěryhodných zdrojů s tím, že v případě, že klient podléhá povinnosti zápisu do ESM nebo obdobného registru, povinná osoba ověřila SM vždy alespoň z této ESM nebo obdobného registru a z jednoho dalšího zdroje.

V rámci zjišťování totožnosti SM není třeba zjišťovat všechny jeho identifikační údaje ve smyslu § 5 AML zákona - postačí získat údaje v takovém rozsahu, jenž je schopen s vysokou mírou určitosti zjistit identitu fyzické osoby - například jméno, příjmení, adresa pobytu, datum narození a státní příslušnost.

Základním východiskem povinnosti zjišťování SM v AML zákoně je **získání údajů z ESM, či jiné obdobné evidence**, kterou je registr SM vedený v jiném členském státu EU, respektive EHP. V případě třetích zemí se toto východisko uplatní, jen pokud takový registr SM existuje a je veřejně přístupný nebo výpis z něj je získán za součinnosti klienta. Vedle toho je požadováno, aby tento základní zdroj, jež lze beze sporu považovat za zdroj vysoce důvěryhodný, byl **doplněn dalším zdrojem**.

Tento **druhý zdroj** může být méně důvěryhodný, ale výsledné zjištění SM samozřejmě důvěryhodné být musí. Povinná osoba by měla vycházet z kategorizace klientů podle rizikového profilu, kdy u klientů s nízkým či středním rizikem ML/TF²⁰ se lze spokojit s doplňujícím zdrojem v podobě **dokumentovaného čestného prohlášení SM nebo člena statutárního orgánu klienta** - právnické osoby. Zatímco v případě vysoce rizikových klientů je nutné informace z ESM doplnit o **vlastní šetření povinné osoby** (viz část čtvrtou, bod III. tohoto metodického pokynu).

Zesílená kontrola klienta

Zjišťování SM se promítá také do zesílené kontroly klienta. Jsou-li naplněny zákonné podmínky pro povinné provedení zesílené kontroly, pak z § 9a odst. 3 písm. a) bodu 1 AML zákona vyplývá povinnost získat **další informace nebo dokumenty o SM**. Uvedený požadavek míří na **provedení vlastního šetření** při zjišťování SM ve vyšším standardu, zahrnujícím např. **předložení zápisů z valných hromad**. Uvedený vyšší standard zjišťování SM by měl vést k racionálnímu zlepšení AML/CFT prevence, a proto není nutné například v situaci jednočlenné společnosti s ručením omezeným, kdy je jediným společníkem fyzická osoba, a zároveň povinná osoba nemá žádnou relevantní informaci naznačující, že tato osoba není SM, vyžadovat další dokumenty. V takovém případě je zřejmé, že by nepřinesly žádnou přidanou hodnotu pro kontrolu klienta v tomto směru.

²⁰ Pojmy nízké a střední riziko jsou míněny obecně. Povinná osoba může rozlišovat více než 3 stupně rizikovitosti. Takže pokud např. rozeznává 6 stupňů rizikovitosti, tak za nízké a střední riziko může považovat první 3 či 4 z nich.

II. Zjišťování vlastnické a řídicí struktury klienta

V rámci procesu kontroly klienta v souladu s ustanovením § 9 odst. 2 písm. c) AML zákona má povinná osoba zákonnou **povinnost zjistit u klienta právnické osoby nebo svěrenského fondu** (tj. i u obdobného právního uspořádání bez právní osobnosti) **vlastnickou a řídicí strukturu**. Cílem je **zjistit průhlednost těchto struktur** u klienta, tj. zjistit, jak je řízen, kam plynou jeho peněžní prostředky a která fyzická osoba ho řídí, resp. přijímá tyto prostředky, a následně **ověřit, zda v této struktuře není osoba, vůči níž ČR uplatňuje mezinárodní sankce** (§ 8 odst. 8 AML zákona).

Tato zákonná povinnost by měla být splněna **před vznikem obchodního vztahu** s klientem, resp. před provedením první transakce v rámci tohoto obchodního vztahu, a **aktualizaci** zjištěných informací by měla povinná osoba provádět **v průběhu obchodního vztahu** v intervalech odpovídajících rizikovosti klienta. Vhodné je klienta smluvně zavázat k bezodkladnému aktivnímu sdělení jakýchkoliv změn nejen u SM, ale i ve struktuře vlastníků a řídicích osob.

1) Pojem vlastnické a řídicí struktury klienta

Vlastnickou strukturu je nutno vykládat jako strukturu vztahů ve smyslu § 2 písm. d) ZESM, tedy jako **řetězec vzájemně propojených entit (soustava vztahů)**, jejichž prostřednictvím jsou právnická osoba nebo právní uspořádání vlastněny nebo kontrolovány.²¹

Při zjišťování vlastnické struktury je třeba identifikovat **entity** v této struktuře, přičemž vlastnické struktury právnických osob nejsou nijak teritoriálně omezeny. **Entity** ve vlastnické struktuře mohou být obchodní korporace, neziskové právnické osoby, svěrenské fondy či jiná právní uspořádání. Vztahy mezi entitami ve vlastnické struktuře jsou představovány zejména **podíly** (předně jde o členské podíly, podíly na hlasovacích právech, zisku, základním kapitálu).

V rámci vlastnické struktury rozlišujeme:

1. **Přímé vlastnictví** – klient právnická osoba je přímo vlastněn či ovládán fyzickou osobou²², která je současně skutečným majitelem, nebo právnickou osobou bez skutečného majitele. Z pohledu ML/TF rizika se přímá vlastnická struktura klienta zpravidla vyznačuje mnohem nižší rizikovostí než je tomu u nepřímého vlastnictví.
2. **Nepřímé vlastnictví** - klient je nepřímým vlastněn či ovládán přes více úrovní prostředníků – právnických osob nebo právních uspořádání. Obecně platí, že u komplikovaných nepřímých vlastnických struktur klienta bude ML/TF riziko spojené s klientem podstatně vyšší než u klientů s jednoduchou a transparentní strukturou.

---

²¹ Struktura nemusí být nezbytně ohraničena skutečným majitelem viz. Příručka ESM, bod 7.5.2.: „Mohou dále nastat situace, kdy sice mezi evidující osobou a tím, kdo vlastní nebo kontroluje, není mezičlánek, ale současně je identifikován nepřímý skutečný majitel. K tomu dojde např. tehdy, pokud má mateřská společnost evidující osoby určeného náhradního skutečného majitele (podle § 5 odst. 1 zákona o ESM). Evidující osoba je ovládána přímo svou mateřskou společností, ale současně je s ohledem na aplikaci pravidla § 5 odst. 3 zákona o ESM určen náhradní skutečný majitel. I v takovém případě půjde o strukturu vztahů, která sice bude ohraničena nepřímým skutečným majitelem, který ale současně nebude vůči evidující osobě tím, kdo ji vlastní nebo může kontrolovat. Konečně lze zmínit případy, kdy je evidující osoba přímo ovládána veřejnoprávní (mateřskou) korporací, která podle § 7 zákona o ESM nemá skutečného majitele. V takové situaci je identifikován přímý náhradní skutečný majitel [podle § 5 odst. 1 písm. b) zákona o ESM] a současně jde o přímé uplatňování rozhodujícího vlivu veřejnoprávní entitou. I v takové situaci je však vhodné hovořit o struktuře vztahů a tu také popsat, protože z evidence by měla být zřejmá existence veřejnoprávní (mateřské) korporace.“

²² Respektive je přímo vlastněn podíl v klientovi – právnické osobě.

Jako **rizikový faktor ve vztahu ke klientovi** je v příloze č. 2 AML zákona explicitně stanovena situace, **kdy vlastnická struktura klienta se zdá neobvyklá nebo příliš složitá vzhledem k povaze jeho obchodní činnosti.**

Vlastnická struktura jako rizikový faktor má vliv na stanovení rizikového profilu klienta. Povinná osoba by měla shromážděné informace o vlastnické struktuře klienta promítnout do ML/TF rizikového profilu klienta, přičemž je zřejmé, že v případě neobvyklé, nepřiměřeně složitě či neprůhledné vlastnické struktury²³ je toto riziko vysoké. **Za nepřiměřeně složitou nebo neobvyklou strukturu lze považovat typicky tu, která postrádá zřejmý ekonomický účel.**

Řídící strukturu pak typicky tvoří členové statutárních orgánů jednotlivých právnických osob zapojených do vlastnické struktury.

Ve vztahu k plnění povinností dle AML zákona nadále platí, že **v běžných situacích** (tj. v případě standardní kontroly klienta) **postačí na základě § 9 odst. 3 AML zákona zjišťovat informace o řídicí struktuře jen do tzv. druhé úrovně.** Tedy pokud jde o klienta – právnickou osobu, pak postačí zjistit informace o všech členech statutárních orgánů klienta (pokud tito jsou právnickou osobou, tak i jejich statutárních orgánů) a statutárních orgánů právnické osoby ve vlastnické struktuře bezprostředně nad ní.

Jde tedy o údaje o členech statutárního orgánu klienta (jež povinná osoba mnohdy získá již v rámci kontroly klienta, jelikož jde o identifikační údaje podle § 5 odst. 1 písm. b) bodu 2 AML zákona – například jméno, příjmení, adresa pobytu, datum narození a státní příslušnost) a právnických osob stojících ve vlastnické struktuře bezprostředně nad ním včetně jejich statutárních orgánů [identifikační údaje podle § 5 odst. 1 písm. b) bodu 3 AML zákona].

Zjišťování informací o řídicí struktuře klienta **v dalších úrovních** by přicházelo v úvahu, pokud je k tomu dán **důvod vyplývající např. z hodnocení rizik nebo z konkrétního případu.**

Na tomto místě je vhodné upozornit, že řídicí strukturu podle AML zákona nelze ztotožnit s pojmem řídicí struktura podle ZESM.²⁴ Do ESM je povinnost zapsat celou strukturu vztahů, pokud existuje, tzn. všechny právnické osoby či svěřenské fondy v této struktuře [§ 13 písm. e) ZESM]. Na druhou stranu se v rámci zápisu této celé struktury nezapisují členové jejich statutárních orgánů.

Nástroje, které lze při zjišťování vlastnické a řídicí struktury použít:

- Komerční externí databáze
- Veřejné rejstříky
- Informace od klienta (zakladatelské dokumenty, výroční zprávy, účetní závěrky, vnitropodniková dokumentace, seznam beneficentů svěřenského fondu, prohlášení klienta aj.)
- Informace z veřejných zdrojů

Vlastnická a řídicí struktura nemusí být bezprostředně spjata s pojmem skutečného majitele. Lze ji totiž identifikovat i u osob a uspořádání bez skutečného majitele, viz § 7 ZESM. Přestože na tyto entity nedopadají povinnosti týkající se skutečného majitele (a jeho evidování), nelze ignorovat, že i tato osoba může vystupovat v rámci složitých řídicích a vlastnických struktur,

²³ Pro povinné osoby dohlížené ČNB je určující také definice neprůhledné vlastnické struktury v § 3 odst. 1 písm. b) AML vyhlášky.

²⁴ Pojem řídicí struktury ve smyslu ZESM postihuje tu část struktury vztahů, kterou od osoby s koncovým vlivem putuje vliv. Z hlediska českých AML předpisů je pak tento význam obsažen v pojmu vlastnická struktura (spolu s pojetím části struktury, kterou ke koncovému příjemci putuje prospěch). Pojem vlastnická struktura podle AML zákona a vyhlášky obsahově odpovídá pojmu struktura vztahů podle ZESM.

kteří je třeba (s ohledem na požadavek transparentnosti obsažený v principu „poznej svého klienta“ a uplatňovaný prostřednictvím AML zákona a AML vyhlášky) zprůhlednit.

III. Další povinnosti související se zjišťováním skutečného majitele

1. Aktualizace informací o klientovi

Z § 8 odst. 9 AML zákona plyne **povinnost** povinné osoby **aktualizovat údaje získané v rámci identifikace a kontroly klienta, což zahrnuje i údaje o SM**. Periodicita takových kontrol není záměrně stanovena s ohledem na rozdílné potřeby při řízení rizik ML/TF, mimo jiné v závislosti na typu povinné osoby, logicky by však měla postihnout všechny nastalé změny.

Jednou z možností je zavázat klienta k oznamování takových změn již při vzniku obchodního vztahu, nicméně podle rizikového profilu by i povinná osoba měla sama stanovit přiměřené lhůty ověřování dříve zjištěných skutečností, případně povinnost aktualizace vázat k některým klientovým transakcím resp. obchodům, které by mohly riziko navyšovat (např. podle jejich výše, protistrany, účelu transakce či cílové destinace transakcí). Povinné osoby, které se řídí AML vyhláškou, mají v tomto ohledu výslovné a doplňující povinnosti, které musí splňovat (§ 7 odst. 3 AML vyhlášky).

Aktualizaci informací o SM lze provést nahlédnutím do ESM, případně také dotazem na klienta (např. dotazem zobrazeným v internetovém bankovníctví klienta). Odůvodňuje-li to rizikovitost klienta, je pak na místě v rozsahu potřebném k účinnému řízení ML/TF rizik provést šetření ze strany povinné osoby, které samozřejmě zahrnuje kontrolu v ESM či v obdobném registru. Případný dotaz na klienta musí být zaznamenán a formulován tak, aby klient odpověděl komisivně, čili aby výslovně odsouhlasil aktuálnost údajů v ESM. V případě, že klient takový dotaz ignoruje (i po opakovaných výzvách) a za využití různých způsobů zkontaktování klienta ze strany povinné osoby, tj. klient **neposkytne potřebnou součinnost při kontrole klienta, je na místě uplatnit postup podle § 15 AML zákona** a součinnost si vynutit prostřednictvím odmítnutí provedení jakéhokoli obchodu nebo navázání obchodního vztahu s klientem, příp. ukončení obchodního vztahu.

2. Uchovávání informací a dokumentů získaných při zjišťování skutečného majitele

Podle § 16 odst. 1 písm. d) AML zákona má povinná osoba uloženou **povinnost uchovávat informace a dokumenty získané v rámci kontroly klienta**. To zahrnuje i informace získané v rámci zjišťování SM v průběhu celého obchodního vztahu s klientem.

Podle § 16 odst. 1 písm. e) AML zákona musí povinná osoba uchovávat také **záznamy o veškerých krocích uskutečněných v rámci identifikace a kontroly klienta**, včetně informací o případných obtížích souvisejících s těmito kroky, což zahrnuje i **informace o vnitřních procesech povinné osoby v rámci zjišťování SM**.

V obou případech povinná osoba **údaje uchovává po dobu 10 let** od uskutečnění obchodu mimo obchodní vztah nebo od ukončení obchodního vztahu s klientem, a to na základě § 16 odst. 2 AML zákona.

Pro povinné osoby podléhající AML vyhlášce vyplývají další povinnosti z § 18, přičemž důležitým požadavkem dle odstavce 2 tohoto ustanovení je uchování a zpracování informací prostřednictvím IT, které zajišťují rychlé a účinné vyhledávání.

Část čtvrtá – Postup při zjišťování skutečného majitele

I. Obecný postup

Povinná osoba má při zjišťování a ověřování osoby v pozici SM využít všechny dostupné prostředky a zdroje informací, aby byla nejen splněna tato povinnost po formální stránce, ale aby byla zejména zajištěna co možná nejvyšší kvalita takového výstupu. Při zjišťování a ověřování osoby SM je třeba si uvědomit, že povinná osoba nemá suplovat povinnosti osob evidujících SM do ESM, avšak v rámci plnění svých AML povinností, jež jsou součástí identifikace a kontroly klienta, využívá jako zdroje potřebných informací zpravidla tyto tři skupiny zdrojů:

1) Veřejné registry či jiné obdobné zdroje dat

Jak již bylo uvedeno výše, základním východiskem při zjišťování SM jsou údaje z ESM. Povinné osoby mají dvě možnosti přístupu do ESM. Jednak mají **na základě § 16 odst. 2 písm. o) ZESM umožněn privilegovaný nezpлатněný dálkový přístup přes webovou aplikaci Ministerstva spravedlnosti, a to ke všem údajům vedeným v ESM.**²⁵ Jednak mohou obecně využívat údaje z veřejně přístupné části ESM, které však nejsou v plném rozsahu. Aktuální elektronický výpis z ESM si může povinná osoba obstarat sama, přičemž k částečnému výpisu není třeba (privilegovaný) dálkový přístup.

V případě zahraničních registrů obdobných ESM, kam povinná osoba zpravidla přístup mít nebude, se povinná osoba může spolehnout na aktuální elektronický výpis ze zahraničního registru SM předložený klientem. Tento postup je však možný za podmínky, že výpis je opatřen prvkem (např. kvalifikovaná elektronická pečeť orgánu vedoucího zahraniční registr SM), který dokládá původ dat od orgánu veřejné moci a také jejich integritu, jako je tomu u českého systému ESM.

Údaj z ESM představuje pro povinnou osobu základní důvěryhodný zdroj. Povinná osoba může pro účely zjištění SM využívat výstupy i z jiných veřejných registrů (např. obchodního rejstříku), přičemž některé z nich jsou v ČR součástí mechanismu automatického průpisu do ESM např. evidování fyzických osob v určitých pozicích jako SM. Využívání těchto veřejných rejstříků bez dalšího doplňujícího zdroje by mělo být vždy v souladu s rizikově orientovaným přístupem povinné osoby.

2) Klient

V souladu s § 9 odst. 7 AML zákona je klient zdrojem informací, které jsou pro povinnou osobu nezbytné. V praxi často vznikne situace, kdy dané skutečnosti nebudou zásadně zjištěné bez součinnosti klienta, který bude evidující osobou podle ZESM nebo zahraniční osobou či právním uspořádáním. Na žádost povinné osoby jí tak klient musí poskytnout potřebné informace včetně předložení příslušných dokladů.

Doplňujícím zdrojem k výstupům z rejstříku či předložené dokumentaci může být například čestné prohlášení klienta. Jeho uplatnění bez dalšího (tj. jako jediného doplňujícího zdroje) je však přijatelné jen u nízko a středně rizikových klientů v situacích, kdy není jakýkoliv důvod pochybovat o správnosti údaje zapsaného v ESM. V případě vysoce rizikových klientů nebo

---

²⁵ Z ustanovení § 54a AML zákona vyplývá zvláštní pravidlo ve vztahu k výkonu advokacie, podle kterého není za povinnou osobu považována advokátní společnost ve smyslu § 15 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve které se advokáti sdružují, naopak povinnou osobou je každý jeden sdružený advokát. Možnost privilegovaného nezpлатněného přístupu do ESM podle § 16 odst. 2 AML zákona tak náleží pouze a přímo sdruženým advokátům, nikoliv advokátní společnosti, která není povinnou osobou ve smyslu AML zákona.

v situacích, kdy existuje důvod pochybovat o správnosti údaje zapsaného v ESM, může povinná osoba od klienta žádat další dokumenty dokládající postavení jeho SM jako například:

- Výpis z veřejného rejstříku nebo ze zahraniční evidence obdobné veřejnému rejstříku nebo ESM
- Zakladatelské právní jednání (stanovy)
- Záписy z valné hromady
- Účetní záznamy, výpisy z bankovních účtů
- Seznam společníků
- Rozhodnutí orgánu právnické osoby o vyplacení podílu na prospěchu
- Jednání ve shodě: Prohlášení společníků/akcionářů o jednání ve shodě, dohoda o výkonu hlasovacích práv, zpráva o vztazích či výroční zpráva (pokud ji obchodní společnost vypracovává)
- Rozhodnutí více společníků či orgánu PO o změně společenské smlouvy
- Rozhodnutí jediného společníka v působnosti valné hromady
- Prohlášení evidující osoby nebo SM o jeho postavení (pokud nelze doložit jinak)

Jako příklad z praxe, kdy nebyla provedena dostatečná kontrola klienta při zjišťování SM a povinná osoba se spoléhala pouze na prohlášení klienta, lze uvést následující situaci:

Povinná osoba navázala (nezávisle na sobě) obchodní vztah s obchodními korporacemi A s.r.o. a B s.r.o. V rámci kontroly klienta byl u obou těchto klientů zjišťován SM stejným způsobem, a to pouze předložením čestného prohlášení klientem, které v prvním případě deklarovalo jako SM osobu X a ve druhém případě osobu Y. Ze strany povinné osoby nedošlo k ověření těchto informací z jiných zdrojů. Následně provedený AML dohled zjistil, že údaje uvedené v čestných prohlášeních se nezakládají na pravdě a z veřejně dostupných zdrojů, konkrétně z obchodního rejstříku a Sbírky listin, bylo zjištěno, že SM u obou obchodních korporací je stejná osoba, a to fyzická osoba Z. V daném případě měla povinná osoba ověřit informace nejen z veřejně dostupných rejstříků, ale využít též aktivní součinnost klienta stanovenou v § 9 odst. 7 AML zákona.

3) Vlastní činnost povinné osoby (veřejné zdroje, vnitřní zdroje, jiný zdroj informací)

Povinná osoba přistoupí k vlastnímu šetření nejen z důvodu obstarání informací o SM, ale případně také pro ověření informací získaných od klienta či z ESM. Zejména nepodléhá-li klient zápisu do ESM či její zahraniční obdoby, pak povinná osoba přistoupí k vlastnímu šetření, jež je popsáno níže v části týkající se rizikových klientů (a přiměřeně se uplatní i na ostatní klienty).

II. Evidence skutečných majitelů a zjištění nesrovnalosti

Co je v souvislosti se ZESM považováno za nesrovnalost? Pojem **nesrovnalost** definuje ustanovení § 2 písm. l) ZESM, podle něhož bude **nesrovnalost spočívat ve stavu, kdy:**

- **v ESM nejsou zapsány žádné údaje**
- **platné údaje neodpovídají skutečnému stavu**
- **údaje, které byly z ESM vymazány bez náhrady, neodpovídají nebo neodpovídaly skutečnému stavu**
- **údaje, které byly z ESM vymazány a nahrazeny novými údaji, neodpovídají nebo neodpovídaly skutečnému stavu** (půjde o údaje, které byly z ESM vymazány bez náhrady nebo byly nahrazeny novými údaji).

Povinná osoba bude zpravidla zjišťovat a ověřovat SM k aktuálnímu okamžiku, tudíž se dá předpokládat, že historickou nesrovnalost běžně povinná osoba nezjistí, ale není to samozřejmě vyloučeno s ohledem na průběžnou kontrolu klienta.

Pokud jde o nesrovnalost spojenou s ESM, mohou ve vztahu k povinným osobám a plnění jejich povinností plynoucích z AML zákona nastat primárně dvě situace:

1. povinná osoba sama detekuje nesrovnalost spojenou se SM (zapsaným či nezapsaným v ESM) při své činnosti, a pak jí vzniká níže uvedená povinnost plynoucí z § 15a AML zákona, nebo
2. povinná osoba při zjišťování SM u svého klienta zjistí, že v ESM je aktuálně zapsána poznámka o nesrovnalosti.

1) Postup při zjištění nesrovnalosti

Odhalí-li povinná osoba při provádění identifikace nebo kontroly klienta nesrovnalost o jeho SM, má **povinnost tento rozpor řešit**. V § 15a AML zákona se (v návaznosti na požadavek AML směrnice) ukládá povinným osobám, aby spolupracovaly na zajištění aktuálnosti a přesnosti údajů zapisovaných do ESM. Tato spolupráce je založena na detekci případů, kdy povinná osoba na základě své činnosti dojde k důvodnému závěru, že **údaj o SM klienta zapsaný v evidenci** (včetně údajů historických) **není správný**.

Povinná osoba pak bude nejčastěji postupovat v těchto krocích:

1. **Upozorní** na tuto skutečnost **klienta** (§ 15a odst. 1 AML zákona)
Povinná osoba klientovi sdělí, v čem nesrovnalost spatřuje a pokud je to účelné, umožní klientovi se k této nesrovnalosti vyjádřit. Pokud klient nevyvrátí nebo neodstraní nesrovnalost v ESM bez zbytečného odkladu, povinná osoba postupuje podle bodu 2. Za přiměřenou lhůtu k poskytnutí důkazu o řešení nesrovnalosti klientem se obecně považuje 30 dní. Tato lhůta nebude zpravidla dostatečná k zajištění nového zápisu do ESM, proto celková doba, kdy se změna v ESM odrazí, bude zpravidla delší.
2. **Sdělí informaci o nesrovnalosti v evidenci příslušnému soudu** (§ 15a odst. 2 a 3 AML zákona)
Formu oznámení nesrovnalosti AML zákon výslovně nestanovuje, ale z obsahových náležitostí § 15a lze dovodit, že půjde o oznámení písemné (listinné či elektronické) včetně přiložených písemností. K řízení o nesrovnalosti jsou příslušné krajské soudy (s výjimkou Krajského soudu v Praze) a Městský soud v Praze ve vztahu k subjektům se sídlem v Praze a Středočeském kraji. Je-li klientem právnická osoba, informace o nesrovnalosti se sděluje krajskému soudu, v jehož obvodu má **sídlo dotčená právnická osoba**. Je-li klientem svěřenský fond, pak se informace sděluje soudu, v jehož obvodu má **svěřenský správce bydliště nebo sídlo**. Povinná osoba oznámení doplní o všechny informace a dokumenty, jimiž ve vztahu k nesrovnalosti vedené v ESM disponuje, včetně vyjádření klienta. Další řešení této nesrovnalosti pak přebírá soud a povinná osoba se v něm nadále neangažuje.

Příklad dobré praxe:

Povinná osoba sděluje informace o nesrovnalosti příslušnému soudu tak, že specifikuje nesrovnalost způsobem, ze kterého je soudu zřejmé, v čem nesrovnalost spočívá. Tzn. u nesrovnalosti je nejen popsáno v čem spočívá, ale též je nesrovnalost doložena příslušnými dokumenty, které má povinná osoba k dispozici (např. prohlášení klienta, jiné listiny prokazující nesrovnalost).

Ve vztahu ke své vlastní činnosti povinná osoba posoudí, do jaké míry má nesrovnalost vliv na rizikový profil klienta, a přijme tomu odpovídající kroky. Uvedeným postupem není dotčeno plnění jiných povinností podle AML zákona, jako je např. kontrola klienta podle § 9 a 9a AML zákona či povinnost neuskutečnit obchod, nenavázat obchodní vztah nebo již navázaný obchodní vztah ukončit podle § 15 AML zákona.

Kdy se tento postup neuplatní?

V praxi může nastat **konflikt mezi zájmem na zajištění správnosti údajů v ESM na straně jedné a zájmem na nerušeném šetření podezřelého obchodu nebo probíhajícího trestního řízení** na straně druhé. Ustanovení § 15a odst. 4 AML zákona proto v takovém případě **dává FAÚ** pravomoc udělit **povinné osobě pokyn, aby se postupu k odstranění nesrovnalostí v ESM zdržela**. V některých případech by totiž vyjevení odhalené nesrovnalosti mohlo vést k tomu, že klient urychleně přesune výnosy z trestné činnosti mimo dosah příslušných orgánů České republiky. V okamžiku, kdy tato obava odpadne, podá FAÚ oznámení o nesrovnalosti soudu.

Aby k výše uvedenému opatření a následnému postupu mohlo dojít i v rámci praxe, lze povinným osobám doporučit, aby zejména v případech, kdy je či má být podáno oznámení o podezřelém obchodu, FAÚ o zjištěné nesrovnalosti informovaly. Zpravidla má-li povinná osoba podezření, že **nesrovnalost v ESM je úmyslného původu nebo zásadního významu a směřuje k ML/TF aktivitám**, tak:

- buď s FAÚ další postup neformálně zkonkultuje,
- nebo podá oznámení podezřelého obchodu, v němž o této nesrovnalosti informuje, a ponechá FAÚ dostatečný časový rámec k případnému udělení výše uvedeného pokynu.

2) Postup při zjištění zapsané nesrovnalosti v ESM

V praxi může nastat situace, že při zjišťování či ověřování SM klienta v ESM bude v této evidenci aktuálně zapsána poznámka o nesrovnalosti. V souladu se ZESM by z poznámky mělo být zřejmé, v čem je nesrovnalost spatřována a který den došlo k zahájení řízení o nesrovnalosti soudem. V každém takovém případě by však povinná osoba měla zohlednit povahu nesrovnalosti (např. jde o zásadní nesrovnalost, která má vliv na zjištění osoby SM, nebo že všechny údaje zapsané v ESM jsou sporné) a podle toho v daný okamžik vyhodnotit, zda informace zapsané v ESM lze pro účely stanovení SM klienta považovat za důvěryhodné. V takovém případě se neuplatní předpoklad, že „**pokud není zjevné pochybovat, pak se má za to, že je SM v evidenci řádně zanesen**“.

Pokud se jedná o nesrovnalost z hlediska AML/CFT zásadní, měla by se povinná osoba (do okamžiku odstranění této nesrovnalosti) spolehnout na jiný výše uvedený zdroj informací a klient by měl být (dle okolností případu) z tohoto pohledu považován za rizikového (minimálně do doby, než dojde k odstranění zásadní nesrovnalosti).

III. Postup v případě rizikových klientů

Jako rizikové klienty z řad **právnických osob a právních uspořádání** (tuzemských i zahraničních) je obecně možné považovat:

- **Klienty s komplikovanou strukturou vztahů** – čím méně průhledná struktura, tím rizikovější
- **Klienty se zahraničními prvky** – čím více zahraničních prvků se v rámci struktury klienta objevuje, tím rizikověji by měl být klient posuzován

V případě rizikových klientů je nezbytné, aby povinná osoba doplnila získanou informaci z ESM dalším důvěryhodným zdrojem, což se zpravidla neobejde bez jejího vlastního šetření. To se může opírat o výpis z veřejných evidencí, jako je obchodní rejstřík či obdobná zahraniční evidence. Ve vztahu k tomuto zdroji je však nutno mít na paměti, že pokud je struktura vztahů omezena na Českou republiku, a zároveň je SM v ESM zapsán na základě automatického průpisu údajů z obchodního rejstříku, nepřináší takové šetření žádnou přidanou hodnotu.

Dalším možným zdrojem informací ve vztahu ke SM mohou být dokumenty dokládající postavení SM uvedené na str. 20 jako zápisy z valné hromady, seznamy akcionářů či účetní záznamy. Na konečného příjemce ve struktuře vztahů bezprostředně nad klientem mohou poukazovat výpisy z klientových bankovních účtů. V rámci postupu zjišťování SM u rizikových klientů je také žádoucí využít výše zmiňovanou povinnost součinnosti klienta a vyzvat jej, aby předložil svou vlastní dokumentaci dokládající, kdo je jeho SM - **každá právnícká osoba má povinnost znát svého SM**, a nesplnění této povinnosti s péčí řádného hospodáře má zásadní negativní důsledky pro členy statutárního orgánu²⁶. Povinná osoba rovněž může těžit z výměny informací s jinými povinnými osobami či ze soukromých databází agregujících údaje o SM.

IV. Rozlišení postupu při zjišťování skutečného majitele klienta v návaznosti na zemi, v níž je evidován

Při zjišťování SM klienta bude povinná osoba vystavena různým situacím v návaznosti na stát, v němž je evidován SM klienta. Jejím klientem může být tuzemská nebo zahraniční entita (právnícká osoba či právní uspořádání), přičemž mohou nastat tyto situace:

1. Klient je registrován v ČR
2. Klient je registrován v jiném členském státě EU nebo EHP
3. Klient je registrován ve třetí zemi

S ohledem na výše uvedené situace se bude postup při zjišťování SM klienta do určité míry lišit, a to zejména s ohledem na přístup k informacím o SM a s ohledem na rizikovost takového klienta.

---

²⁶ Podle § 53 odst. 1 ZESM- Není-li SM obchodní korporace zapsán v ESM, nesmí tato obchodní korporace vyplatit podíl na zisku, jiných vlastních zdrojích nebo likvidačním zůstatku jemu, ani PO nebo právnímu uspořádání, jejichž je rovněž SM. Podle odst. 2 to stejné platí pro výplatu podílu na zisku, jiných vlastních zdrojích nebo likvidačním zůstatku PO nebo právnímu uspořádání, jež nemá v ESM zapsaného žádného SM. Toto ustanovení neplatí v případě SM, který jím je podle § 5 odst. 1 a 3 na základě svého postavení osoby ve vrcholném vedení. Právo na podíl na zisku nebo jiných vlastních zdrojích, který nebyl podle výše uvedeného vyplacen do konce účetního období, ve kterém bylo rozhodnuto o jeho výplatě, zaniká. Dále má absence zápisu SM v ESM vliv také na výkon hlasovacích práv podle § 54 ZESM.

1) Klient je (respektive má být) zapsán v české evidenci skutečných majitelů

Jedná se o situace, **má-li klient – právnická osoba sídlo v ČR**, nebo jedná-li se o **právní uspořádání, jehož svěřenský správce má bydliště, sídlo nebo pobočku**

- a) na území České republiky, nebo
- b) mimo území některého z členských států Evropské unie a
  1. právní uspořádání je z území České republiky spravováno,
  2. právní uspořádání je tvořeno majetkem, který je převážně umístěn na území České republiky,
  3. v právním uspořádání je spravována nemovitá věc nacházející se na území České republiky,
  4. ve vztahu ke spravovanému majetku navázal na území České republiky obchodní vztah, nebo
  5. účelu sledovaného vytvořením právního uspořádání má být dosaženo na území České republiky,

příčemž zároveň není skutečný majitel daného právního uspořádání již evidován v evidenci skutečných majitelů jiného státu Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru. Ve většině případů by měl být svěřenský fond současně evidován v evidenci svěřenských fondů.

V této situaci, jak již bylo uvedeno výše, musí povinná osoba ověřit SM z české ESM a z alespoň jednoho dalšího zdroje, přičemž charakter tohoto zdroje může podle okolností sahát od čestného prohlášení klienta až k vlastnímu šetření. V každém případě musí zdroje, z nichž povinná osoba SM zjišťuje, v konečném souhrnu vyústit ve zjištění SM hodnověrným způsobem.

V případě, že povinná osoba při zjišťování SM odhalí nesrovnalost v české ESM, postupuje podle § 15a AML zákona. (viz výše).

2) Klient je (respektive má být) zapsán v ESM jiného členského státu EU nebo EHP

Tato situace nastane tehdy, **je-li klientem právnická osoba se sídlem v členském státě** nebo jedná-li se o **právní uspořádání, má-li svěřenský správce bydliště, sídlo nebo pobočku**

- a) na území předmětného členského státu, nebo
- b) mimo území některého z členských států Evropské unie a
  1. právní uspořádání je z území předmětného členského státu spravováno,
  2. právní uspořádání je tvořeno majetkem, který je převážně umístěn na území předmětného členského státu,
  3. v právním uspořádání je spravována nemovitá věc nacházející se na území předmětného členského státu,
  4. ve vztahu ke spravovanému majetku navázal na území předmětného členského státu obchodní vztah, nebo
  5. účelu sledovaného vytvořením právního uspořádání má být dosaženo na území předmětného členského státu.

V této situaci musí povinná osoba ověřit SM z ESM předmětného členského státu²⁷ a z alespoň jednoho dalšího zdroje, přičemž charakter tohoto zdroje může rovněž zde podle okolností sahát od čestného prohlášení až k vlastnímu šetření. V každém případě musí zdroje, z nichž povinná osoba SM zjišťuje, v konečném souhrnu vyústit ve zjištění SM hodnověrným způsobem.

---

²⁷ V budoucnu by měl být zprovozněn systém propojení registrů SM členských států, tzv. BORIS (Beneficial ownership registers interconnection system), do kterého budou mít přístup i povinné osoby z členských států; v České republice prostřednictvím rozhraní dálkového přístupu národní ESM.

V případě, že povinná osoba při zjišťování SM odhalí nesrovnalost v ESM předmětného členského státu, nemá povinnost nesrovnalost řešit s orgánem vedoucím danou evidenci.

3) Klient je (respektive má být, pokud existuje taková povinnost) **zapsán v ESM třetí země**

Jde-li o třetí zemi, nemusí povinná osoba nahlížet do její ESM, nicméně může ji podle okolností použít jako důvěryhodný zdroj informací ke zjištění SM. Podle okolností pak může rovněž jako doplňující zdroj informací posloužit čestné prohlášení klienta, které bude nutné doplnit souvisejícím dokumentem předloženým ze strany klienta a vlastním šetřením povinné osoby. Lze však říci, že v současné době, vzhledem k malému rozšíření konceptu SM mimo země EU, bude namísto v dané situaci spíše provést vlastní šetření.

Odhalí-li povinná osoba při zjišťování skutečného majitele nesrovnalost v ESM předmětné třetí země, nemá povinnost nesrovnalost řešit s orgánem vedoucím danou evidenci, jelikož postup podle § 15a AML zákona se váže pouze k české ESM. Tato skutečnost však zakládá vysokou rizikovitost klienta.

V. Postup při zjišťování skutečného majitele transakce

Zjišťování **SM transakce** ve smyslu § 4 odst. 4 písm. b) AML zákona míří na odhalování osob, za které se obchod provádí. Tento koncept je důležitý pro služby či produkty, které vytvářejí podmínky pro existenci SM transakce, a také pro upozornění na možnou roli řízených zprostředkovatelů a na roli tzv. bílých koní, kteří jsou využíváni k zastření toho, kdo má z transakce konečný prospěch. Vzhledem k výše uvedenému by se hlavní těžiště detekování těchto případů povinnou osobou mělo nacházet nejen v rámci obchodního vztahu při průběžném monitorování transakcí ve smyslu § 9 odst. 2 písm. d) AML zákona a v odpovídající kontrole klienta, ale také v případě jednorázových obchodů. Přičemž je nutno požadavky AML zákona interpretovat tak, že pokud povinná osoba neposkytuje takovou službu či produkty, nebo nedisponuje žádnou relevantní informací naznačující, že by její klient figuroval na pozici bílého koně, pak postup zjišťování SM transakce nepřináší žádné další kroky nad rámec běžného monitorování transakcí v rámci obchodního vztahu nebo kontroly klienta u jednorázového obchodu.

V případě poskytování služeb nebo produktů, kde je zřejmá existence SM transakce, např. vedení účtu pro platební instituci nebo „úschovní účet“ advokáta nebo notáře, které úvěrové instituce vedou klientům, kteří jsou sami povinnou osobou dle AML zákona, je s ohledem na povahu SM transakce vhodné nastavit jeho zjišťování v souladu s hodnocením rizik a systémem vnitřních zásad úvěrové instituce. Zjišťování SM transakce tak nemusí být plošné, ale uplatní se zde rizikově orientovaný přístup dle § 9 odst. 3 AML zákona, a to ve vztahu k danému klientovi, obchodu resp. obchodnímu vztahu a s přihlédnutím k rizikové povaze produktu či poskytované služby.

Lze předpokládat, že v případě řízených zprostředkovatelů budou v praxi existovat různé scénáře takových případů a u složitějších struktur či v případě zapojení více subjektů a bankovních účtů bude v praxi obtížné, aby sama povinná osoba za využití shromážděných informací detekovala SM transakce, resp. detekovala, která obchodní korporace či právní

uspořádání je zdrojovým subjektem. V těchto případech však budou zpravidla naplněny znaky **podezřelého obchodu**, který by měl být **oznámen FAÚ v souladu s AML zákonem**.

Jako příklad lze uvést situaci, kdy na účet fyzické osoby A budou pravidelně za určité období přijímány finanční prostředky od jiné fyzické osoby B, která bude vedena jako SM obchodní korporace. Obdobně může být účet fyzické osoby A kreditován hotovostními vklady od fyzické osoby B. Podezření, že osoba A by mohla být SM transakce, budou zesilovat další skutečnosti, jako např. osoba A získá tyto příjmy krátce poté, co došlo k rozdělení zisku v obchodní korporaci, u které je B veden jako SM nebo osoba A bude mít i jiné vazby na obchodní korporaci (např. obchodní i prostřednictvím jiné PO, vazby prostřednictvím osoby blízké, aj.).

O případu, kdy dojde k využití bílého koně (fyzická osoba B) pro účely zastření SM, lze uvažovat, pokud např. osoba B je vedena v ESM jako SM obchodní korporace a podíly na zisku jsou vypláceny na její bankovní účet, ke kterému má dispoziční oprávnění pouze osoba A.

VI. Příklady k určení SM

Je zřejmé, že v reálných situacích mohou u klientů nastat různé modalities v jejich vlastnických a řídicích strukturách, a určení (resp. ověření) SM u komplikovaných kaskád vztahů tak bude představovat problém. Níže uvádíme výběr ze stanovisek FAÚ, respektive z Příručky ESM, k postupu při určování SM u vybraných případů, které odrážejí praktické otázky při aplikaci ZESM ze strany evidujících osob.

- **Případ, kdy členem statutárního orgánu v jiné než obchodní korporaci, příp. v bytovém nebo sociálním družstvu je právnická osoba. Má se rozkrýt tato právnická osoba a je osoba s rozhodujícím vlivem této právnické osoby SM? A jak postupovat, když PO - statutární orgán je osobou vymezenou v § 7 ZESM (osoby a uspořádání bez skutečného majitele) nebo jejího SM nelze určit (rozdrobená vlastnická struktura)?**

Pokud je v jiné než obchodní korporaci, příp. v bytovém nebo sociálním družstvu členem statutárního orgánu právnická osoba, pak je podle § 4 odst. 5 ZESM osobou s rozhodujícím vlivem osoba zastupující tuto právnickou osobu v tomto orgánu. Platí tak, že u této právnické osoby (člen statutárního orgánu) není potřeba rozkrývat vlastnickou strukturu a zjišťovat jejího skutečného majitele. Důvodem je skutečnost, že zákon stanovuje, že určující je osoba, která právnickou osobu ve statutárním orgánu zastupuje. Skutečnost, že zastupovaná právnická osoba je osobou vymezenou v § 7 ZESM nebo jejího SM nelze určit, nehraje v tomto případě žádnou roli, i zde se uplatní výše uvedené pravidlo.

- **Jak postupovat při určení SM klienta obchodní korporace, jejíž podíly byly vloženy do svěřenského fondu?**

Pokud jsou **podíly korporace spravovány prostřednictvím právního uspořádání**, pak pro stanovení SM korporace je třeba vycházet z materiálního pojetí a nikoliv uplatňovat formální kritérium SM právního uspořádání. V praxi tak může nastat situace, kdy SM

právního uspořádání nebudou plně korespondovat se SM korporace. Zpravidla se bude překrývat formální a materiální SM v osobě svěřenského správce nebo obmyšleného.²⁸

Je vhodné (s ohledem na budoucí právní úpravu) zmínit i druhý přístup, kdy za věcně správné však lze považovat i řešení potlačující materiální hledisko, kdy jsou za skutečného majitele takovéto korporace považováni všichni skuteční majitelé právního uspořádání, viz Příručka ESM bod 6.1.1.5.1.²⁹

- **Případ, kdy v pozici zakladatele fundace, o.p.s. či ústavu bude PO, která má nad sebou ovládající osobu, u které se nepodařilo zjistit SM (např. rozdrobená vlastnická struktura). Uvedou se v pozici zakladatele fyzické osoby ve vrcholném vedení této osoby s koncovým vlivem?**

Podle § 6 odst. 1 písm. a) a odst. 2 písm. a) ZESM je zakladatel fundace, o.p.s. nebo ústavu bez dalšího a vždy SM (formální SM). Je-li v pozici zakladatele právnická osoba, postupuje se podle § 6 odst. 4 ZESM tzn. na pozici formálního SM fundace, o.p.s. či ústavu bude SM této právnické osoby (uplatní se tedy pravidla pro určení SM ve vztahu k právní formě této právnické osoby)

- Pokud je zakladatelem např. akciová společnost s rozdrobenou vlastnickou strukturou, která sama nemá materiálního SM, dojde u této a.s. k určení náhradního SM dle § 5 odst. 1 ZESM. Pak na pozici formálního SM fundace, o.p.s. či ústavu bude náhradní SM a.s. s rozdrobenou vlastnickou strukturou, jež je na pozici zakladatele.
- Pokud by byla zakladatelem fundace např. akciová společnost s materiálním SM (např. jediný akcionář), tak tento akcionář není bez dalšího materiálním SM fundace, ale bude opět na základě § 6 odst. 4 ZESM pouze formálním SM.

- **Případ, kdy česká dceřiná a.s. má jediného akcionáře českou mateřskou a.s., nad kterou je výše v korporátní struktuře několik dalších společností se sídlem mimo EU, přičemž koncovou mateřskou společností je korporace ovládaná státem mimo členské státy EU. Česká dceřiná i mateřská a.s. mají v ESM uvedeny členy statutárního orgánu české mateřské a.s.**

- **Měla by povinná osoba v takovém případě podle § 15a AML zákona upozornit klienta na nesrovnalosti a v případě, že je klient neodstraní/ nevyvrátí, oznámit nesrovnalosti příslušnému soudu, resp. jedná se v daném případě o nesrovnalost?**
- **Může se povinná osoba spokojit pouze s tvrzením klienta, že u koncové ani jiné mateřské společnosti, stojící nad českou mateřskou a.s., nebylo možné přes vynaložení veškerého úsilí zjistit jejich SM?**

Pokud u korporace není možné určit a zapsat materiálního SM, je podle § 5 odst. 1 ZESM skutečným majitelem každá osoba ve vrcholném vedení této korporace (náhradní SM). Pokud je však tato korporace ovládána skrze korporátní strukturu jinými korporacemi (např. skrze postavení jediného akcionáře), měli by být podle § 5 odst. 3 ZESM v ESM zapsáni jako náhradní SM všechny osoby ve vrcholném vedení koncové mateřské společnosti.

---

²⁸ Toto plyne nejen ze ZESM, ale opírá se i o AML směrnici, která stanoví formální SM jen pro svěřenské fondy, obdobná uspořádání a právnické osoby odlišné od korporací.

²⁹ Uvedený závěr lze aplikovat i na situace, kdy je relevantní podíl takové korporace držen fundací. Tento druhý přístup (nyní vnímaný jako sekundární) bude v budoucnu dle čl. 55 Nařízení 2024/1624 ze dne 31. května 2024 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz jediný správný.

České společnosti by se vždy měly nejprve pokusit přesvědčit koncovou mateřskou společnost v zahraničí o poskytnutí potřebných údajů. V případě, že se jim to přes skutečnou a dostatečnou snahu nepodaří, měly by české společnosti obdobně postupovat u dalších jednotlivých přímo podřízených mateřských společností v korporátní struktuře, dokud se nepodaří u některé z nich osoby ve vrcholném vedení zjistit a ztotožnit, přičemž ke ztotožnění by bezpodmínečně mělo dojít tehdy, když se bude jednat o osobu v jurisdikci států EU. Všechny takto učiněné kroky musejí české společnosti náležitě zaznamenat ve smyslu § 8 odst. 2 ZESM. Pokud se tedy českým společnostem nepodaří zjistit osoby ve vrcholném vedení žádné mateřské společnosti v zahraničí, bude na místě zapsat do ESM jako náhradní SM české dceřiné i mateřské a.s. osoby ve vrcholném vedení české mateřské a.s.

Stav, kdy v ESM nebudou zapsáni materiální SM ani osoby ve vrcholném vedení, resp. ve vedení koncové mateřské společnosti, tak nemusí v případě splnění výše uvedeného být nesrovnalostí ve smyslu § 15a AML zákona a § 2 písm. l ZESM.

Povinná osoba se však nemůže spokojit s pouhým konstatováním klienta, že skutečné majitele v materiálním smyslu ani osoby ve vrcholném vedení nebylo možné zjistit. Povinná osoba musí dospět na základě vlastní aktivní činnosti a uvážení k závěru, že jsou naplněny výše uvedené podmínky, přičemž tvrzení klienta podložené záznamem jeho kroků k zjištění skutečného majitele ve smyslu § 8 odst. 2 ZESM bude jedním z hlavních východisek.

- **Případ, kdy v korporaci má rozhodující vliv obec nebo kraj. Měl by v takovém případě být zapsán v ESM starosta/primátor obce nebo hejtman kraje jako SM vzhledem k tomu, že je v postavení obdobném postavení člena statutárního orgánu?**

Obec či kraj, stejně jako ostatní osoby uvedené v § 7 ZESM nemají SM. Pokud má v korporaci rozhodující vliv obec nebo kraj, je podle § 5 odst. 1 písm. b) ZESM SM korporace každá osoba v jejím vrcholném vedení (náhradní SM). Starosta, primátor ani hejtman obce nebo kraje, který má v korporaci rozhodující vliv, se tak do ESM nezapisují.

- **Jak by měla povinná osoba postupovat, pokud je klientem právnická osoba, která je teprve zapisována do veřejného rejstříku a není tudíž ani zapsána v ESM?**

V případě právnické osoby, která prozatím není zapsána ve veřejném rejstříku nebo evidenci, jelikož je ve fázi zakládání, by si měla povinná osoba vyžádat od osoby její zakladatelské právní jednání nebo jiné dokumenty dokládající její založení. Na základě těchto dokumentů by mělo být možné identifikovat SM. Jestliže má povinná osoba pochybnosti o pravdivosti, věrohodnosti nebo aktuálnosti poskytnutých dokumentů, může postupovat podle § 15 odst. 1 AML zákona; považuje-li to povinná osoba za vhodné, tomuto postupu případně může předcházet investigace veřejných zdrojů.

- **Případ, kdy banka zjistí během procesu navázání smluvního vztahu, že se klientem doložené/deklarované informace neshodují s údaji, které jsou uvedeny v ESM. Banka následně klienta informujeme, že nyní smluvní vztah navázat nelze a že osoba musí nejprve zajistit soulad údajů v ESM. Je banka i v případě nenavázání obchodního vztahu povinna oznamovat skutečnost o nesouladu příslušnému soudu? Vztahuje se povinnost oznámit nesoulad pouze na klienty registrované v ČR?**

V případě, kdy nedojde k navázání obchodního vztahu s klientem, je povinná osoba povinna (po uplynutí jí stanovené lhůty pro vyjasnění nebo nápravu nesrovnalosti klientem) oznámit nesrovnalost soudu. Uvedený postup je zcela žádoucí rovněž z toho důvodu, že lze důvodně předpokládat, že takový klient, pokud se mu nepodaří navázat kvůli nesrovnalostem v osobě skutečného majitele obchodní vztah u vaší banky, pokusí se o navázání smluvního vztahu u jiné finanční nebo úvěrové instituce. V tu chvíli již však bude u daného subjektu zapsána v evidenci skutečných majitelů poznámka o nesrovnalosti a

bude tak pro všechny další povinné osoby patrné, že zapsané údaje jsou podrobeny přezkumu a nemusí tak odpovídat skutečnému stavu.

Povinnost oznámit nesrovnalost soudu (dle ustanovení § 15a AML zákona) se v souladu s ustanovením § 12 zákona o evidenci skutečných majitelů vztahuje na všechny právnické osoby se sídlem na území České republiky a na právní uspořádání (tj. svěřenské fondy nebo zahraniční svěřenské fondy), která splňují podmínky stanovené v odstavci 2 tohoto ustanovení.

- **Je možné považovat samotné získané prohlášení klienta o osobě/osobách skutečného majitele za naplnění podmínky ověření z jednoho dalšího zdroje podle § 9 odst. 2 písm. b) AML zákona?**

Požadavek jednoho dalšího zdroje je promítnutím požadavku AML směrnice. Jinými slovy, povinná osoba nesmí spoléhat na evidenci skutečných majitelů či obdobný registr jako na jediný zdroj informací, ale musí jej doplnit ještě o zdroj další. Za důvěryhodný zdroj lze považovat zejména výpis z registru či databáze vedené státním orgánem, veřejná listina, notářský zápis, příp. čestné prohlášení klienta. Při volbě tohoto zdroje povinná osoba zohlední rizikově orientovaný přístup.

Povinná osoba by měla vycházet z kategorizace klientů podle rizikového profilu, kdy u klientů s nízkým či středním rizikem ML/TF se lze spokojit s doplňujícím zdrojem v podobě dokumentovaného čestného prohlášení SM nebo člena statutárního orgánu klienta – právnické osoby. Zatímco v případě vysoce rizikových klientů je nutné informace z ESM doplnit o vlastní šetření povinné osoby.

V případě nízkého rizika ML/FT tedy může být tímto „dalším zdrojem“ rovněž čestné prohlášení.

- **Měla by povinná osoba na základě zjištění, že se klientem doložené/deklarované informace neshodují s údaji, které jsou uvedeny v ESM, automaticky zařadit klienta mezi klienty se zvýšeným rizikem ML/FT?**

Povinná osoba nemusí vždy automaticky na základě rozporných informací o osobě skutečného majitele zařadit klienta mezi klienty se zvýšeným ML/TF rizikem, avšak musí postupovat tak, aby takový rozpor pro účely plnění svých AML/CFT povinností odstranila a neměla o totožnosti skutečného majitele pochybnosti.

- **Lze navázat smluvní vztah, pokud je zjištěn nesoulad s evidencí skutečných majitelů, kdy klient není schopen nesoulad vysvětlit (zapomněl, nestihl, teprve má v plánu)? Lze navázat smluvní vztah, pokud je v evidenci skutečných majitelů již záznam o řízení o nesrovnalosti?**

AML zákon v § 15a výslovně nestanoví, že v případě, kdy je zjištěna nesrovnalost v evidenci skutečných majitelů, nelze s takovým klientem uskutečnit obchod či navázat obchodní vztah. V takovém případě však musí nastoupit vlastní šetření povinné osoby a součinnost klienta. Na základě výsledků šetření osoba posoudí, do jaké míry má nesrovnalost vliv na rizikový profil klienta, a přijme k tomu odpovídající kroky. Pokud je povinné osobě zřejmé, z jakého důvodu nesrovnalost v evidenci skutečných majitelů nastala a na základě vlastního šetření dojde k závěru, že nemá pochybnosti o totožnosti skutečného majitele, nemusí čekat na odstranění nesrovnalosti v evidenci skutečných majitelů a může obchod uskutečnit či obchodní vztah uzavřít. Pokud by však i po součinnosti klienta existovaly pochybnosti o totožnosti skutečného majitele klienta, je na úvaze povinné osoby, zda takového klienta přijme a zařadí jej do kategorie s vyšším rizikem, či zda s ohledem na zjištěné riziko a nemožnost naplnit kontrolu klienta ve vztahu ke zjištění totožnosti skutečného majitele a přijetí opatření k ověření jeho totožnosti dle

§ 9 odst. 2 písm. b) AML zákona bude muset aplikovat § 15 odst. 1 písm. b) AML zákona a obchod s klientem neuskuteční či obchodní vztah neuzavře.

To stejné platí i o záznamu o řízení o nesrovnalosti.

- **Kdo má být zapsán jako SM u korporace, která je součástí koncernu, pokud není možné určit materiálního SM v této korporaci ani jiné korporaci v koncernu?**

Neexistuje-li v koncernu materiální SM, je třeba podle § 5 odst. 3 ZESM jako náhradního SM zapsat osobu ve vrcholném vedení společnosti na vrcholu koncernu, nikoli osobu ve vrcholném vedení evidující osoby, tedy v daném kontextu společnosti, jejíž SM je zapisován.

- **Jakým způsobem má povinná osoba postupovat při určení SM u odštěpného závodu?**

Definice SM se vztahuje pouze na právnické osoby a právní uspořádání. Odštěpný závod ve smyslu ustanovení § 503 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, není právnickou osobou ani právním uspořádáním ve smyslu ZESM. Nejedná se o osoby s právní subjektivitou, ale o pobočky závodu zapsané do obchodního rejstříku. Odštěpné závody tak již z povahy věci nemají SM. Odštěpný závod ani vzhledem k absenci právní subjektivity nemůže být klientem povinné osoby. Povinné osoby musejí určit SM u právnické osoby, které odštěpný závod náleží.

- **Je v případě českého klienta, jehož SM je v zahraničí, možné považovat za dostačující ve vztahu k povinnosti zjistit, zda není SM politicky exponovanou osobou, že statutární orgán českého klienta vystaví čestné prohlášení, že její zahraniční SM není PEP?**

Čestné prohlášení statutárního orgánu českého klienta o tom, zda jeho SM, který je v zahraničí, je či není PEP, lze považovat za relevantní a dostatečný způsob zjištění statusu PEP. Povinná osoba by si však měla být jistá, resp. by měla zajistit, aby v případě pouhého prohlášení bylo osobě, která tato prohlášení činí, zřejmé, co pojem PEP znamená, a které funkce a další osoby lze pod tento pojem podřadit. V každém případě však lze doporučit nejenom s ohledem na povinnosti vyplývající z AML zákona, ale rovněž s ohledem na vlastní obchodní bezpečnost, aby takové prohlášení učinil přímo SM klienta..

- **Co znamená podmínka „pokud je povinné osobě znám“ v 8 odst. 8 písm. a) AML zákona?**

Sousloví „jeho skutečný majitel, pokud je povinné osobě znám“ v § 8 odst. 8 písm. a) AML zákona znamená, že pokud je povinné osobě osoba SM klienta známa již v rámci procesu identifikace, je povinná osoba povinna zjistit a zaznamenat u této osoby status PEP a její ne/zařazení na sankční seznam. Vzhledem ke skutečnosti, že obligatorně vzniká povinnost zjišťovat totožnost SM až v rámci procesu kontroly klienta [viz § 9 odst. 2 písm. b) AML zákona], byl v rámci výše uvedeného ustanovení, které se vztahuje k procesu identifikace klienta, zvolen dodatek „pokud je povinné osobě znám“. Zjednodušeně řečeno, v rámci procesu identifikace povinná osoba osobu SM klienta znát může, ale nemusí – pokud zná, zjišťuje výše uvedené; pokud nezná, zjišťovat nemusí a zjišťuje až v okamžiku, kdy nastupuje povinnost kontroly klienta.

- **Jak má povinná osoba postupovat, když je klientem zahraniční právnická osoba ze státu, který vede evidenci obdobnou české ESM? Jak má naopak postupovat, když je klient ze státu, který žádnou obdobnou evidenci nevede?**

Pokud jsou zde veřejně dostupné příslušné evidence, povinná osoba tak ověří SM ze zahraniční evidence SM nebo obdobného registru a jednoho dalšího zdroje. Povinnost

ověřit SM ze zahraniční evidence SM se však uplatní pouze tehdy, pokud se v daném případě jedná o evidenci podle článku 30 odst. 3 nebo čl. 31 odst. 3a AML směrnice, tedy pouze v případě evidence ve členském státě Evropské unie či Evropského hospodářského prostoru.

V případě, že daná země žádné obdobné evidence či registry nevede, povinná osoba zjistí totožnost SM a přijme opatření k ověření jeho totožnosti z co nejvíce důvěryhodných zdrojů. Uvedené může v praxi probíhat tak, že povinná osoba využije povinnosti součinnosti klienta v souladu s ustanovením § 9 odst. 7 AML zákona a klient povinné osobě doloží např. úředně ověřený výpis z tamního obchodního či jiného veřejného rejstříku, příp. dokumenty osvědčující postavení konkrétní osoby jako SM. Jako další zdroj může posloužit výměna informací s jinými povinnými osobami, či informace ze soukromých databází agregujících údaje o SM. V takovém případě pak povinná osoba určí a identifikuje SM klienta dle české právní úpravy.

- **Případ, kdy fyzická osoba vlastní jak přímý, tak nepřímý podíl na korporaci. Mají se tyto podíly pro účel určení, zda je osoba SM na základě podílu, sčítat?**

Všechny přímé i nepřímé podíly by se měly pro účel určení, zda je osoba SM, sčítat. Například pokud fyzická osoba vlastní přímý podíl na korporaci A ve výši 15% a dále vlastní podíl na korporaci B ve výši 50%, přičemž korporace B vlastní podíl na korporaci A ve výši 30%, musí se při určení SM korporace A u této fyzické osoby přímý podíl (15%) a nepřímý podíl, který vlastní skrze korporaci B, $[(50/100) * (30/100) = 15/100$, tedy 15%] sečíst (15% + 15% = 30%). Fyzická osoba tedy bude mít na korporaci A celkový podíl ve výši 30 % a bude tak jejím SM. Pokud je skutečný majitel současně přímý i nepřímý, hovoří se o něm (a v ESM je veden) pouze jako nepřímý.

- **Nakolik je možné na pojmy „jednání ve shodě“ a „ovládání“ v rámci problematiky AML a ESM vztáhnout zákonnou úpravu obchodních korporací?**

Při určování skutečného majitele je třeba chápat jednání ve shodě ve smyslu § 78 odst. 1 ZOK, včetně vyvratitelných právních domněnek podle § 78 odst. 2 ZOK. Stejně tak třeba chápat ovládání ve smyslu § 74 a násl. ZOK, včetně vyvratitelných právních domněnek podle § 75 ZOK.

- **Podle ustanovení § 4 odst. 5 písm. b) bodu 2 AML zákona platí, že: „Politicky exponovanou osobou se pro účely tohoto zákona rozumí fyzická osoba, která je společníkem nebo skutečným majitelem stejné právnické osoby, popřípadě svěřenského fondu, jako osoba uvedená v písmenu a)“, tedy za odvozenou PEP je považována každá fyzická osoba, která je skutečným majitelem stejné právnické osoby, jako primární PEP. Dochází zde tedy k tzv. „nakažení“ statusem PEP. Hraje v rámci procesu „nakažení“ nějakou roli to, zda se jedná o materiálního, náhradního nebo formálního SM?**

Metodický pokyn FAÚ č. 7³⁰ staví najisto, že pojem SM je v kontextu nabývání statusu PEP nutno vykládat restriktivně s ohledem na teleologický aspekt, čili tak, že relevantní je pouze takzvaný materiální SM, tedy fyzická osoba, která právnickou osobu v konečném důsledku vlastní nebo kontroluje. Naopak kategorie tzv. náhradního SM ve smyslu § 5 ZESM, čili osoby, která se eviduje v případě, kdy materiálního skutečného majitele nelze zjistit nebo kdy materiální skutečný majitel neexistuje, „nakažení“ statusem PEP nezprostředkuje.

- **Případ, fyzická osoba A zjistila, že ji banka považuje za odvozenou PEP, jelikož je v ESM zapsána jako SM spolku, přičemž SM spolku je rovněž fyzická osoba B, která je primární PEP (např. protože je ministrem). Fyzická osoba A je SM na základě**

---

³⁰ Dostupný na stránkách FAÚ: <https://fau.gov.cz/metodicke-pokyny>.

členství ve statutárním orgánu spolku, ačkoliv je pouze jedním z mnoha členů a nemá možnost bez schválení ostatních za spolek jednat. Pokud se chce fyzická osoba A zbavit statusu odvozené PEP, má nějakou jinou možnost, než vystoupit ze statutárního orgánu spolku?

Z hlediska ZESM je spolek považován za „jinou než obchodní korporaci“ a proto se na něj při určení, kdo je jejím SM, použije § 4 odst. 5 ZESM. Toto ustanovení upravuje vyvratitelnou domněnku, že SM jsou všechny fyzické osoby, které jsou členy statutárního orgánu. Podle § 37 a násl. ZESM dochází k automatické průpisu údajů z veřejných rejstříků do ESM. Jelikož je fyzická osoba A členem statutárního orgánu spolku, automaticky se tato informace propjala do ESM a na základě vyvratitelné domněnky podle § 4 odst. 5 ZESM je považována za materiálního SM spolku.

Jedná se však pouze o vyvratitelnou domněnku, je tak možné, aby se spolek obrátil na soud příslušný k řízení o zápisu do ESM nebo na notáře s žádostí, aby některé osoby ve statutárním orgánu spolku (např. fyzická osoba A) nebyly vzhledem k jejich pravomocím a vlivu vedeny jako SM spolku.

- **Případ obchodní společnost v insolvenční**

„V případě insolvence obchodní společnosti se obecně skuteční majitelé určení na jejich přímých nebo nepřímých podílech nemění. Byť jsou společníci zásadně omezeni v nakládání s podíly, vlastnictví k podílu, případně nepřímý vztah k podílu stále trvá. Z hlediska uplatňování rozhodujícího vlivu patrně obecně nebude možné skutečného majitele korporace v insolvenční identifikovat.

Postavení skutečného majitele bez dalšího nenastane z titulu věřitele obchodní společnosti v insolvenční. Skrze věřitelské orgány totiž nelze uplatňovat rozhodující vliv. Schůze věřitelů, která nejbližší následuje po přezkumném jednání, sice může odvolat insolvenčního správce ustanoveného soudem, následně však již ke změně na základě rozhodnutí věřitelů dojít nemůže (§ 29 insolvenčního zákona). Insolvenční správce navíc primárně odpovídá soudu a zároveň má povinnost sledovat společný zájem všech věřitelů a činit úkony směřující k naplnění účelu insolvenčního řízení. I jeho vliv (a jeho volní svoboda) je proto do jisté míry omezen zákonem.

Pokud se do insolvence dostane korporace, která nemá materiální skutečné majitele (na základě podílu) a je u ní určen náhradní skutečný majitel, není z hlediska účelu právní úpravy nezbytné zabývat se tím, zda došlo ke změně osoby ve vrcholném vedení. Je třeba vnímat, že postavení insolvenčního správce je specifické. Není přitom jednoznačné, zda lze insolvenčního správce obecně považovat za osobu ve vrcholném vedení podle § 2 písm. g) zákona o ESM. Vzhledem k účelu a smyslu zákona o ESM pak určení insolvenčního správce jako skutečného majitele není nijak relevantní či přínosné. Údaje o insolvenčním správci jsou veřejně dostupné ve veřejném rejstříku. Transparentnost insolvenčního řízení je navíc již dostatečně zajištěna veřejně dostupným insolvenčním rejstříkem.

Uvedené je třeba přiměřeně zohlednit i při postupech povinných osob podle AML zákona. Je-li v případě klienta v insolvenční ze strany povinné osoby zjištěno, že má pouze náhradní skutečné majitele, není pro úspěšné provedení kontroly klienta podstatné, kdo konkrétně je aktuálně veden v evidenci jako náhradní skutečný majitel. Identita insolvenčního správce je navíc povinné osobě vždy známá z obchodního či insolvenčního rejstříku. Z hlediska povinné osoby je podstatné, že skutečného majitele zjistila a že při tom využila jako zdroj informací evidenci skutečných majitelů.“³¹

---

³¹ Příručka ESM, bod 6.1.6.

Část pátá – ML/TF rizika a varovné signály

I. Obecně

Zneužívání právnických osob a právních uspořádání pro účely legalizace výnosů z trestné činnosti, pro zdrojovou trestnou činnost (jako např. korupce, drogová trestná činnost, podvody, trestná činnost související s veřejnými zakázkami, aj.) nebo pro financování terorismu je celosvětovým problémem. Uplatňování opatření kontroly klienta a transparentnosti právnických osob a právních uspořádání je jedním ze způsobů boje proti ML/TF, který je úzce spjat s hodnocením ML/TF rizik.

Pokud dojde k detekci rizikových faktorů a varovných signálů (tzv. red flags) u daného klienta, povinná osoba by měla přijmout odpovídající postupy a opatření vyplývající pro ni z AML zákona, vyhlášky ČNB č. 67/2018 Sb. a z jejích vnitřních předpisů (např. kategorizace klienta jako rizikového či vysoce rizikového, opatření neuskutečnění obchodu dle § 15 AML zákona, oznámení podezřelého obchodu dle § 18 AML zákona apod.), aby toto riziko nejen minimalizovala a odpovídajícím způsobem řídila, ale aby se sama nepodílela na případném praní špinavých peněz či financování terorismu.

II. Příklady rizikových faktorů a varovných signálů spojených s povinností zjišťovat skutečného majitele klienta včetně jeho vlastnické a řídicí struktury

Níže uvedené příklady rizikových faktorů spojených s problematikou zjišťování a určení SM u klienta mohou být detekovány samostatně či společně s dalšími, i zde neuvedenými rizikovými faktory.

- Klient neposkytuje povinné osobě požadovanou součinnost nebo odmítá poskytnout informace o SM
- Klientem poskytnuté informace nebo způsob jejich poskytnutí mají znaky podezřelosti nebo jsou tyto údaje značně nedůvěryhodné
- Klient, jehož skutečný majitel, osoba jednající jeho jménem (zákonný zástupce, opatrovník, člen statutárního orgánu, zástupce na základě plné moci apod.) nebo disponent, je politicky exponovanou osobou - tzv. přenesená rizikovitost
- Skutečnost, kdy zemí původu SM, osoby jednající jménem klienta (zákonný zástupce, opatrovník, člen statutárního orgánu, zástupce na základě plné moci apod.) nebo osoby nakládající s majetkem klienta (disponent, držitel platební karty, zmocněnec elektronického bankovníctví apod.), je vysoce riziková třetí země - tzv. přenesená rizikovitost
- Klient, který nemá průhlednou vlastnickou strukturu³²
- Klient, který má složitou vlastnickou strukturu zahrnující řadu vrstev akcií / obchodních podílů registrovaných na jméno jiných právnických osob
- Klient, který je právnickou osobou s akciemi na majitele (doručitele)³³
- Klient, který je svěrenským fondem nebo obdobným právním uspořádáním
- Klient, který má offshorovou vlastnickou strukturu či je do ní zapojena vysoce riziková země

³² Dle § 9 odst. 3 písm. d) AML vyhlášky se o neprůhlednou vlastnickou strukturu nejedná, pokud je klient právnickou osobou, jejíž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na evropském regulovaném trhu nebo zahraničním trhu obdobnému evropskému regulovanému trhu, pokud podléhá požadavkům na zveřejnění informací rovnocenným požadavkům práva Evropské unie.

³³ Po povinné imobilizaci po nabytí účinnosti zákona č. 134/2013 Sb., o některých opatřeních ke zvýšení transparentnosti akciových společností a o změně dalších zákonů, tento rizikový faktor míří hlavně na zahraniční subjekty.

- Klient, který je tzv. skořápkovou společností, s různou vlastnickou strukturou, zejména v případech existence zahraničního vlastnictví, které je rozšířeno napříč jurisdikcemi
- Klient, který je tzv. ready-made společností, tj. subjekt bez historie a založen na počkání a následně prodán
- Klient, který je právnickou osobou bez skutečné činnosti či prokázané aktivity (chybějící internetové stránky, minimální základní kapitál, nedoložené účetní závěrky, sídlo v bytovém domě)
- Klient s osobou jednající jeho jménem / statutárním orgánem / skutečným majitelem, která má trvalý pobyt na obecním/městském úřadě
- V rámci struktury klienta, který je právnickou osobou, figuruje právní uspořádání (tuzemské nebo zahraniční)
- Klient s osobou jednající jeho jménem / statutárním orgánem / skutečným majitelem, který je rezidentem ve státě bez jakékoliv faktické vazby na klienta, na ČR, případně bez dispozičního oprávnění k účtu klienta
- Klient (právnická osoba či právní uspořádání), který je zakládán na základě plné moci
- Klient, u kterého byla zjištěna významná nesrovnalost v údajích zapisovaných do ESM včetně absence takového zápisu
- Klient, jehož statutární orgán či jiné osoby ve vedení jsou profesionální správci společností (tzv. nominee directors)
- Klient, jehož skutečný majitel je zastřený v důsledku skrytého držení aktiv (např. tzv. nominee agreement).

Část šestá – Závěrečná ustanovení

I. Přehled předchozích verzí metodického pokynu

- Pokyn č. j. FAU-30944/2017/03, platný od 17. 5. 2017 do 31. 5. 2021
- Pokyn č. j. FAU-46193/2021/03, platný od 1. 6. 2021 do 30. 4. 2025

II. Účinnost

Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dne 1. 5. 2025.

Ing. Jiří Hylmar
ředitel

KDO BY MĚL BÝT ZAPSÁN V ESM JAKO SKUTEČNÝ MAJITEL (SM)?

KORPORACE =

Obchodní korporace

- Obchodní společnosti (**veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost, evropská společnost, evropské hospodářské zájmové sdružení**)
  - Družstva (např. výrobní, bytové, sociální, spořitelní a úvěrní, atd.)
- Jiné korporace: **spolky** a zvláštní typy korporací soukromého práva (zejména **okresní a regionální komory** podle jiného podle zákona č. 301/1992 Sb., **politické strany a politická hnutí, církve a náboženské společnosti** a ostatní právnické osoby podle zákona upravujícího církev a náboženské společnosti, **odborové organizace, organizace zaměstnavatelů, honební společenstva a společenství vlastníků jednotek**)

MATERIÁLNÍ SM (každá fyzická osoba, která ...)

podíl (součet podílů)

Má podíl v korporaci větší než 25 %,

má podíl na hlasovacích právech větší než 25 %,

má podíl na zisku, jiných vlastních zdrojích nebo likvidačním zůstatku větší než 25 %,

rozhodující vliv

uplatňuje rozhodující vliv v korporaci nebo korporacích, které mají v dané korporaci samostatně nebo společně podíl větší než 25 % nebo

uplatňuje rozhodující vliv v korporaci jinými prostředky.

Rozhodující vliv v obchodní korporaci uplatňuje **ovládající osoba** podle zákona upravujícího právní poměry obchodních korporací.

Má se za to (vyvratitelná domněnka), že rozhodující vliv v korporaci uplatňuje **ten, kdo může jmenovat nebo odvolat většinu osob, které jsou členy statutárního orgánu korporace.**

Má se za to (vyvratitelná domněnka), že rozhodující vliv v **jiné než obchodní korporaci, v bytovém nebo sociálním družstvu nebo v investičním fondu v právní formě akciové společnosti s proměnným základním kapitálem** uplatňuje každá fyzická osoba, která je členem jejich statutárního orgánu nebo osobou v obdobném postavení nebo osobou zastupující právnickou osobu v tomto orgánu.

Pokud

- není možné určit žádného materiálního SM kvůli omezeným informacím nebo kvůli tom, že žádný materiální SM reálně neexistuje, nebo
- rozhodují vliv v korporaci má osoba bez SM (§ 7 ZESM).

NÁHRADNÍ SM (každá fyzická osoba, která je ...)

určitá funkce

osobou ve vrcholném vedení dané korporace
= osobou, která zajišťuje každodenní nebo pravidelné řízení výkonu činností právnické osoby. Těmito osobami mohou být **členové statutárního orgánu právnické osoby nebo tzv. vrcholní manažeři společnosti (CEOs).**

Uplatňuje-li v korporaci **rozhodující vliv právnická osoba, bez SM (§ 7 ZESM)** a zároveň je **SM korporace jiná osoba, platí, že SM korporace je také každá osoba ve vrcholném vedení této**

Náhradní SM korporace je SM všech korporací v jí podřízené struktuře vztahů, ve kterých je uplatňován rozhodující vliv.

FUNDACE (nadace, nadační fondy)

ÚSTAVY [právnické osoby ustanovené za účelem provozování určité společensky nebo hospodářsky prospěšné činnosti. Přitom využívá jak své osobní složky (lidé), tak složky majetkové (kapitál)]

PRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ (svěřenský fond a zahraniční obdoby např. trust)

+ **obecně prospěšná společnost**

+ **školské zařízení nespádající pod § 7 ZESM** (postupuje se analogicky jako u ústavů)

MATERIÁLNÍ SM (každá fyzická osoba, která ...)

rozhodující vliv

uplatňuje rozhodující vliv, tedy na základě vlastního uvážení, bez ohledu na to, zda a na základě jaké právní skutečnosti, může přímo nebo nepřímo prostřednictvím jiné osoby nebo právního uspořádání dosáhnout toho, že rozhodování statutárního nebo jiného řídicího orgánu (svěřenského správce v případě právních uspořádání) odpovídá jeho vůli.

FORMÁLNÍ SM (každá fyzická osoba, která je ...)

určitá funkce

FUNDACE

- Zakladatel,
- člen správní nebo dozorčí rady nebo její revizor nebo osoba v obdobném postavení nebo
- osoba, v jejíž osobní podpoře spočívá podle zakladatelského právního jednání fundace její účel.

ÚSTAV nebo obecně prospěšná společnost

- Zakladatel,
- ředitel nebo člen jeho správní nebo dozorčí rady nebo osoba v obdobném postavení.

PRÁVNÍ USPOŘÁDÁNÍ

- Zakladatel,
- svěřenský správce,
- osoba oprávněná k výkonu dohledu nad správou právního uspořádání a která může jmenovat nebo odvolat svěřenského správce nebo obmyšleného,
- obmyšlený nebo
- osoba z okruhu osob, v jejichž hlavním zájmu bylo právní uspořádání zřízeno nebo je spravováno, není-li obmyšlený.

Je-li ve funkci právnická osoba, platí, že formálním skutečným majitelem je skutečný majitel této právnické osoby.

U **fundací, ústavů, právních uspořádání, obecně prospěšných společností a školských zařízení mimo § 7 se zapisují jak všichni materiální SM, tak všichni formální SM současně.**

Naopak, u **korporací se zapisují náhradní SM pouze tehdy, když se nezapisují žádní materiální SM** (až na výjimku podle § 5 odst. 2 ZESM)